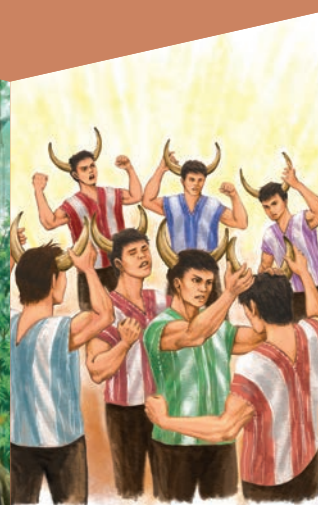

ကညီပုၤထူလံၤဖိတ်ၤလဲၤပူထၢဖိုင်ဘၣ်ထွဲဒီး
ပမံၤပပုၤအတ်ၢ်န့ၣ်တၢ်ထူ

ကညီပှၤထူလံၤဖိတၢ်ဃဲပူထၢဖှိၣ်ဘၣ်ထွဲဒီး ပမ့ၤပပှၢ်အတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထူ

ပှၤကွဲးတၢ်ဃဲပူ - ကညီပှၤထူလံၤဖိလၢယိၣ်လိၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဒုၣ်ကရၢၢ်, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၢၣ်

ပှၤတ့တၢ်ဂီၤ-စိဖိဒါ

ပှၤဖးဘျၢဒဲးကံၣ်ဒီးရဲၣ်လံာ်-နီၢ်နီဆံး

Copyright © ၂၀၂၃ နံၣ်လၢကညီဖိခိၣ်ယၢဒီးပှၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤပှၢ်ဘျးစဲကရၢ

ထုးထီၣ်မုၢ်နံၤ - လါယုလံ ၂၀၂၃ နံၣ်

လံာ်စဲကျဲးတၢ်

WANIDA PRESS, ဝှၢ်ကံာ်မဲ, ကီၢ်က့ၢ်တဲာ်

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်တဖၣ်

ကဘျံးပၤ

တၢ်ကတီၢ်ဆၢန့ၣ်.....	၃
တၤသူ.....	၅
ကဆီ.....	၁၁
သယုၢ်ပျၢ်.....	၁၇
တၤဒိၣ် (ကိး) သံးဒိၣ်ခိၣ်.....	၂၅
တၤဘီၣ်နၤ.....	၃၁
ဘီၣ်သိၣ်.....	၃၉
ထီၣ်ခ့ၣ်ထီၣ်ကိး.....	၄၅

တၢ်ကတိၤဆှၢန့ၣ်

တၢ်မူအါကလုာ် မ့ၢ်တၢ်သးသမူအကိၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ဒီးခိၣ်တယၢ်တခါလၢန့ၣ်တၢ်မူတတၢ်ဒီးတၢ်ဘျးစဲလိာ်သးအတၢ်အိၣ်စံၣ်အိၣ်ကျၢၤဒီးကံၢ်စီတၢ်လၢတၢ်ပျၢၤဒီးတခါညါန့ၣ်လီၤ. ခိၣ်ဖျိပျၢၤကူပျၢၤကညီအတၢ်သ့ၣ်လီၤသးကွံးဒီးတၢ်အိၣ်တူၣ်အိၣ်ကလီၤကွံာ်တၢ်မူဒီးတၢ်မဲလၢဟီၣ်ခိၣ်တဘျီအံၤ လၢအတအိၣ်ဒီးတၢ်ဒိသ့ၣ်ဒိသးဒီးတၢ်ဟံၣ်လုာ်ဟံၣ်ပျၢၤဘၣ်အယံၤ, ပဟီၣ်ခိၣ်တၢ်မူအါကလုာ်, လီၤဆီဒၣ်တၢ် တၢ်မံၤလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အသးသမူအိၣ်လၢတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ဒီးတနီၤန့ၣ် အချံၣ်အစၢလီၤတူၣ်ကွံာ်လံၤန့ၣ်လီၤ. ပျၢၤကညီအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်မၤလ့ၤမၤပျီကွံာ်ဟီၣ်ခိၣ်ခိၣ်ဖျိတၢ်ကူၣ်သ့ၣ်ကူၣ်ဝၣ်, တၢ်ခူၣ်ဟီၣ်လၢ, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်ခူၣ်ဝၣ်, မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွံာ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျး, တၢ်တ့ထီၣ်ထံတမၢ်ဖးဒိၣ်, စဲးဖိကဟၣ်တၢ်မၤအလီၤအကျဲ, တၢ်ကူၣ်လဲၤမၤကၢတၢ်မံၤလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒီးတၢ်ကသ့ၣ်ကသံးတၢ်ဆီတလဲအယံၤ, တၢ်မံၤလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒ်အံၤတဖၣ်အလီၤအကျဲဟးဂီၤကွံာ်, တၢ်ဒိသးအလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်တအိၣ်လၢ ဒီးလၢခံကတၢ်ဘၣ်သံဘၣ်ပျၢၤကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဝဲ (၂၀၂၂) နံၣ်အတီၢ်ပျၢၤ, ဘီမ့ၢ်စၢဖျိၣ်ကရၢဘိးဘၣ်သၢလီၤစ့ၢ်ကိးဝဲဒၣ်လၢ တၢ်တတၢ်တနါအိၣ်သ့ၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်တဘျီအံၤဘၣ်ကွံာ်ဆၣ်မဲာ်အကျါ ပၣ်ယုာ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်မူအါကလုာ်အိၣ်လၢတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အပူၤလၢအစၢကလီၤကွံာ်န့ၣ်လီၤ. ပဝဲပျၢၤထူလံၤဖိလၢဟီၣ်ခိၣ်တဘျီအံၤအနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒူးအမူးကယၢမ့ၢ်တၢ်လၢအစၢဘၣ်ဆၣ်, တၢ်မူတၢ်မဲလၢဟီၣ်ခိၣ်တဘျီအံၤ (၈၀) မူးကယၢအိၣ်လၢပမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုဟီၣ်ခိၣ်ကဝီၤတၢ်လီၤတၢ်ကျဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်ပမ့ၢ်ပျၢၤလၢအသံၣ်ခွဲၣ်ကတီၤ ဒီးကဟုကယၢ်ဒိသးအက့ၢတၢ်မူတၢ်မဲအါကလုာ်တုၤလီၤတီၤလီၤ ဒီးတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်မၤဆူၣ်ထီၣ်ဒီးစိာ်ကဖိထီၣ်က့ၢပဝဲပျၢၤထူလံၤဖိတၢ်သ့ၣ်ညါထူလံၤ ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤလုာ်လၢတၢ်သံၣ်ခွဲၣ်ကတီၤက့ၢတၢ်မူအါကလုာ်အချံၣ်အစၢဒ်သိးအသုတလီၤတူၣ်ကွံာ်တဂ့ၢအဂီၢ်, လၢတၢ်ကူၣ်လိာ်တၢ်ပီၣ်, တၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးဒီးတၢ်ထုးစုနဲကျဲလၢပုၤမဲအ့ၣ်ပျၢၤသ့ၣ်ဖဲယိၣ်လိာ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်ကရၢၢ်, မ့ၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရူၣ်, ကီၢ်သုလုၤသ့ၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ်, ပကွဲးဒုးအိၣ်ထီၣ်သကိးကညီပျၢၤထူလံၤဖိတၢ်မဲၤပူၤဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်မံၤလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအဘၣ်တၢ်ဒုၣ်တၢ်ထူဒီးကဟုကယၢ်အီၤလၢမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုအစိၤလံၤလံၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢလိာ်တၢ်မဲၤပူၤတဘျီအံၤအပူၤ, တၢ်မံၤလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအကျါတနီၤလၢပမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုဒုၣ်ဝဲဒီးဒိသးအီၤသ့ၣ်တဖၣ် ပၣ်ယုာ်ဝဲဒၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်, ကဆိ, သယုာ်ပျၢၤ, တၢ်ဒိၣ် လၢအဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကိးအီၤလၢအမ့ၢ်သံးဒိၣ်ခိၣ်, တၢ်ဘီန့ၢ်, ဘီၣ်သိၣ်, ဒီးထီၣ်ခ့ထီၣ်ကိးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ကွဲးထုးထီၣ်လိာ်တၢ်မဲၤပူၤတဘျီအံၤအဖိခိၣ်, ပတၢ်မ့ၢ်လၢခိၣ်သ့ၣ်လၢပျၢၤဖးလံာ်ဖိအဂီၢ်တခါ မ့ၢ်တၢ်ဟံးယၢ်က့ၢပမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလၢပျၢၤအတၢ်မၤလိာ်ပိာ်လီၤ, တၢ်ဟံးစုနဲကျဲဒီးတၢ်အိၣ်မူယုၤပျၢၤ ခိၣ်ဖျိတၢ်အိၣ်မူသတြၢယုာ်တပူၤယီဒီးတၢ်မူအါကလုာ်လၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်အပူၤ လၢပစိၤခ့ၣ်ကတီၢ်အံၤယုာ်ဒီးလၢပဖိစိၤလံၤစိၤလၢခါဆူညါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢသု

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပူၤန့ၣ် ပှၤဒီးဒၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ခဲၣ်လၢသဝီတဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂဲၤဖံးဂဲၤမၤလၢနီၢ်ခိတၢ်လၢအိၣ်သးသမုၣ်အမ့ၢ်တၢ်မၤမ့ၢ်မၤဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အမဲၣ်ညါ, တၢ်ဘုးတၢ်ထါစ့ၢ်ကီးမ့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအခိၣ်သ့ၣ်တခါလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးအဖဲၣ်မ့ၣ်ကသ့ထီၣ်ဘၣ်ထီၣ်တၢ်ထါတၢ်ကံၣ်တၢ်ဝုၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးအဂီၢ်, အမံၤပှၤပိၣ်မ့ၣ်တခါသိၣ်လိနဲၣ်ယုၤအီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသး ဒီးတၢ်သ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်နီၢ်နီၢ်အပူၤဘၣ်ဆၣ် အဖဲၣ်မ့ၣ်တခါအတၢ်တီၢ်နီၣ်ဖံးယၢ် ယၢ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လဲၤပူၤကွံၣ်အါန့ၣ်အါလါတဘျီ လၢတၢ်သိၣ်လိနဲၣ်ယုၤက့ၤဒဲၣ်မ့ၣ်တဂၤလၢတၢ်ထါတၢ်ကံၣ်တၢ်ဝုၤအဖီခိၣ် တၢ်ဆီတလဲဒီးတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်တအိၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်အယီ, ဘၣ်တနံၤတခိၣ် ဖဲအမံၤပှၤပိၣ်မ့ၣ်တဂၤအံၤသိၣ်လိနဲၣ်လိဒီးမၤယုၤတၢ်ထါတၢ်ကံၣ်တၢ်ဝုၤအဆၢကတီၢ် ခိဖျိအဖဲၣ်မ့ၣ်မၤလိတၢ်ယၢ်ဒီးတီၢ်နီၣ်ဖံးယၢ်တၢ်တန့ၢ်ဘၣ်အယီ, လၢတၢ်သ့ၣ်ဒိၣ်သးဖျိဒီးတၢ်သးထီၣ်ဘၣ်အဖဲၣ်မ့ၣ်တဂၤအံၤအဖီခိၣ် မံၤပှၤပိၣ်မ့ၣ်တဂၤအံၤ လၢတၢ်တဆိကမိၣ်ထံဆိကမိၣ်ဆးအပူၤ ဟံးထီၣ်ထးပံၣ်တဘျီဒီးပံၣ်ယီဝဲဒၣ်ထးပံၣ်တဘျီအံၤဆူအဖဲၣ်မ့ၣ် ဒီးတၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢအထးပံၣ်တဘျီအံၤ ဘၣ်န့ၢ်ဝဲဒၣ်အဖဲၣ်တဂၤအံၤအကဲယးတီတီအယီ အကဲယးအံၤလီၤဘီၣ်ကွံၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဖဲၣ်မ့ၣ်တဂၤအံၤအကဲယးလီၤဘီၣ်ကွံၣ်အလီၢ်ခဲ လၢတၢ်သ့ၣ်ဘၣ်ဒိသးဘၣ်ဒိဒီးတၢ်ခိၣ်ဖိမဲၣ်ဆုးအပူၤလဲၤယုၤအိၣ်ကဒုဆူကုၤပူၤပှၤပူၤ လၢအယံၤဒီးပှၤကုၤပှၤကညီန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဟးမံၤဟးထၢလၢကုၤပူၤပှၤပူၤအဆၢကတီၢ်, ဘၣ်ဟးယုၤအိၣ်ယၢ်အိၣ်တၢ်ဖျိတၢ်သၣ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိ ဒ်သိးကမူကဂဲၤဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ခိဖျိအတအိၣ်ဘၣ်လၢမ့ၢ်ဖိထံဖိဒီးအိၣ်ဒၣ်ထဲသ့ၣ်သၣ်ဝဲဖျိအနီၣ်ယံၣ်လါထၢအယီ အဆူထီၣ်ဒီးထီၣ်အယီ လၢခဲက့ၤပျီၣ်လဲကွံၣ်အသးဆူတၢ်သုတဒု

န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢတချုးလၢအယုၢ်လီၤဆူဟံၣ်ပူၤဒီးလဲၤအိၣ်ဆူပျၢ်ပူၤအဆၢကတီၢ်ဒီးဘၣ်န့ၣ် အမံၤပျၢ်ပိၣ်မုၢ်ဟ့ၣ်ဟ်အိၣ်ဖဲဘီတဘျးလၢအလံာ်ယၢ်ဝဲဖဲအကိၣ်ဘိလိၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲဘီတဘျးလၢအဝဲလံာ်ယၢ်အိၣ်အံၤ တုၤမ့ၢ်အကဲထီၣ်က့ၤတၢ်သူတၢ်အိၣ်ဖဲထီၣ်ယၢ်လၢအကိၣ်လၢလိၤတုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်သူတၢ်ဒုအံၤလဲၤစံၣ်အိၣ်ဖဲက့ၤပူၤပျၢ်ပူၤအဆၢကတီၢ် အိၣ်ယုၢ်ဒီးအခံအလိၤအယီၤ တုၤအနံၣ်ဆဲးလါဆဲးထီၣ်တၢ်ဖျံ ဖျံထီၣ်ဝဲအဖိတဒုဒီးမ့ၢ်ဝဲအဖါန့ၣ်လီၤ.

တုၤမ့ၢ်တၢ်သူဖိတဒုအံၤဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဟးဝုၤဝီၤယုၤအိၣ်ယၢ်အိၣ်တၢ်ဖဲပျၢ်ပူၤအဆၢကတီၢ် ထံၣ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်ဖိသၣ်ပိၣ်မုၢ်ဖိလၢအဘၣ်တၢ်ဆံးစၢ်ထီၣ်ဒီးဟ်တုၤအိၣ်ဖဲပျၢ်ပူၤတဂၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်သူၣ်ကညီၤသးကညီၤဘၣ်က့ၤဖိသၣ်ပိၣ်မုၢ်ဖိတဂၤအံၤအဖိခိၣ်, တၢ်သူဖါတဒုအံၤဟဲက့ၤစိၣ်ကဟုၤကယၢ်ဒီးကွၢ်မူကွၢ်ကဲက့ၤဖိသၣ်ပိၣ်မုၢ်ဖိတဂၤအံၤဖဲအတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ် ဒီးကွၢ်လုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်က့ၤအိၣ်ဖဲအဖိတဂၤအသိးန့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးဖိသၣ်ပိၣ်မုၢ်ဖိတဂၤအံၤကဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ပျဲဒီးဂံၢ်ဒီးဘါဒီးအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အဂီၢ်, တၢ်သူတဒုအံၤလုၢ်အိၣ်အိၣ်လၢသ့ၣ်သ့ၣ်ဝၣ်ဖျိဒီးကွၢ်စီကနဲစီဒီးတၢ်အိၣ်ဝံၣ်အိၣ်ဆၢသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲဖိသၣ်ပိၣ်မုၢ်ဖိတဂၤအံၤဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဘုးထၣ်ထါထၣ်သ့အဆၢကတီၢ် ထါန့ၣ်တၢ်သူတဒုအံၤအကူအသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်သူတဒုအံၤအဲၣ်ဘၣ်တၢ်ပိၣ်မုၢ်ဖိသၣ်တဂၤအံၤအဖိတၢ်နီၢ်တဂၤအသိးစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

တုၤမ့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လဲၤပူၤကွၢ်အါန့ၣ်အါလါတဘျီ, ဖိသၣ်ပိၣ်မုၢ်ဖိတဂၤအံၤဒိၣ်တုၤခိၣ်ပျဲထီၣ်ဒီးမုၢ်ကနီၤထီၣ်တဘျီ ထံၣ်ရဲလိာ်အသးဒီးအတံၤသကိးဖိလၢအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢပျၢ်ပူၤကညီၤအတတၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ခီဖျိဖိသၣ်ပိၣ်မုၢ်ဖိတဂၤအံၤသ့ၣ်ညါလီၤက့ၤအသးလၢအဝဲမ့ၢ်ပျၢ်ပူၤကညီၤတဂၤ ဒီးမဲၣ်ဆုးလီၤက့ၤအသးလၢအဘၣ်တၢ်ကွၢ်ဖိအိၣ်လၢတၢ်သူအယီၤ စံၣ်ဖျိးဒီးဟးသဒၣ်ကွၢ်တၢ်သူဖါတဒုန့ၣ် ဒီးဟဲက့ၤအိၣ်ဆိးလၢပျၢ်ပူၤကညီၤအသိးအကျါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤတခိၣ်ပိၣ်မုၢ်ဖိတဂၤအံၤဖဲအဟးထီၣ်ဟးလီၤအခါဟးစိၣ်ယုၢ်ဒီးမ့ၢ်ဘိၣ်လၢအစုလီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်ဘၣ်လၢတၢ်သူတဒုအံၤဟးဝုၤဝီၤလၢပျၢ်ပူၤ ဒီးထံၣ်ယီၤပိၣ်မုၢ်ဖိသၣ်တဂၤအံၤဒီးသ့ၣ်ညါဝဲတဘျီယီၤလၢအမ့ၢ်ပျၢ်ပူၤတဂၤယီၤလၢအလုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးကွၢ်မူကွၢ်ကဲအိၣ်တဂၤန့ၣ်လီၤ. ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်မူတကလုၢ်လၢအတၢ်တီၢ်နီၣ်ဖံးယၢ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါကွၢ်နီၣ်တၢ်ဂ့ၤမးန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်လိာ်က့ၤအသးအဆၢကတီၢ်တၢ်သူကတီၢ်တၢ်ဒီးအိၣ်လၢထါအကျိၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်ဒ်အံၤ,

လၢတၢ်ခိၣ်ဆၢက့ၤတၢ်သူတဒုအံၤအဖိခိၣ်, ပိၣ်မုၢ်ဖိတဂၤအံၤ မၤဆၢက့ၤအိၣ်လၢထါဒီးစံးဝဲ,

“တၢ်တအိၣ်ထ့ၣ်န့ၢ်ပျၢ်က့,
ပျၢ်ဟးစိၣ်မ့ၢ်လၢအစု”

“တၢ်တအိၣ်ထါန့ၢ်ပျၢ်ထဲ,
ပျၢ်အဒံၣ်လီၤစ့ၣ်လီၤစဲ”

ခိဖျိတၢ်ခိၣ်ဆၢကၠုၤအိၣ်အံၤအယံၤ, လၢတၢ်သ့ၣ်ဒိၣ်သးဖျိးအပူၤ တၢ်သ့ၣ်တၢ်အံၤအံၤအံၤသံကွၢ်ပိၣ်မုၢ်ဖိလၢအဝဲကွၢ်လုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးကွၢ်မူကွၢ်ကဲအိၣ်တၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဝဲတၢ်သ့ၣ်တၢ်အံၤအံၤအံၤသံကွၢ်ပိၣ်မုၢ်ဖိတၢ်အံၤဝံၤအလီၢ်ခံ အသးပူၤအိၣ်ပျဲးဒီးတၢ်ဆိမိၣ်ဆိမး ဒီးတၢ်ဘၣ်မိၣ်ဘၣ်မးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဆိကမိၣ်ထီၣ်လၢအသးကံၢ်ပူၤအံၤ, “တၢ်အံၤယမၤဘၣ်ပုၤကုၤပုၤကညီတုၤအပတီၢ်လၢတၢ်သံတၢ်ပျၢ်အံၤ တမ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်ဒီးအကြးအဘၣ်ဘၣ်”. လၢခံပုၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်တၢ်တဘၣ်အံၤတုၤအသံဘၣ်, ဒီးမ့ၢ်တခိၣ်တၢ်ကဘၣ်အံၤမၤဟးဂီၤအိၣ်အံၤအကလၢအကွၢ်အပတီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်အံၤအယံၤ, ပုၤမ့ၢ်ပျၢ်ပျၢ်သ့ၣ်တဖၣ်စံးဝဲလၢ တုၤမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်မ့ၢ်အံၤဘၣ်ဖုးန့ၣ်, ထီၣ်သံနသးဒီးကျးလီၤနမဲၣ်သ့ၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လိမးမး ဒ်သိးတၢ်သ့ၣ်ဖျိနမဲၣ်သ့ၣ်အသုတသ့တဂ့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

“ယုၢ်ထံတဂ့ၢ်ဖိဆိဘျုး, ဟးထံတဂ့ၢ်ဖိဆိဘျုး
 ပုၤထံမုၢ်ပုၤကစၢ်ဒု, ပုၤကီၢ်မုၢ်ပုၤကစၢ်ဒု
 ကွီတမ့ၢ်ထိးတံၢ်တၢ်သ့, မ့ၢ်သံကီၢ်ပူၤအိၣ်ကီၢ်ပူၤ”

ပမံၤပပျၢ်အတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထူ

- ဒ်တၢ်ဒုၣ်တၢ်ထူအိၣ်ဝဲအသိး, ပိၣ်မုၢ်ပိၣ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်ဝဲအအိၣ်ထီၣ်ဒီးအဟုးအသးအဆၢကတီၢ် တဘၣ်ကွၢ်တၢ်သ့ဒီးအိၣ်တၢ်သ့ညၣ်ဘၣ်. ဒ်န့ၣ်အသိး, ပိၣ်ခွါတၢ်လၢလၢလၢအမၤမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးအဟုးအသးအဆၢကတီၢ်န့ၣ်တဘၣ်ခးဒီးမၤသံတၢ်သ့ဘၣ်. တၢ်မ့ၢ်ခးဘၣ်, အိၣ်ဘၣ်ဒီးမၤသံဘၣ်ဖုးအိၣ်န့ၣ် အဖိလၢအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကလီၤကံၢ်ဒ်သိးပုၤကညီတတ် တၢ်သ့တတ်အယံၤ သံဒီးသံတသ့ မ့ၢ်ဒီးမ့ၢ်တသ့ တလီၤကံၢ်ပုၤကညီဘၣ် ယံၣ်ယံၣ်တုၤလၢတၢ်ဟးဂီၤဒီးတၢ်သံတၢ်ပျၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဒုၣ်တၢ်ထူအိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢပိၣ်မုၢ်ပိၣ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်ဝဲအဆူၣ်တၢ်တီၢ်တၢ်အဆၢကတီၢ် (အလုၢ်လၢၤဖဲအဆၢကတီၢ်) တဘၣ်အိၣ်တၢ်သ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ခိဖျိတၢ်သ့ၣ်အံၤဟးအိၣ်ဝဲဒုၣ်တၢ်ဖျိတၢ်သ့ၣ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိအကလၢကလၢအယံၤ ဖိသၣ်ဘံၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ချးညီဒီးအတီၤတဘၣ် တုၤဒုၣ်လဲၣ်ချးသံသ့ဝဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်သ့မ့ၢ်တၢ်မံၤလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတကလၢလၢအသးလီၤကတုၤညီ, ဒ်ပစံးတၢ်အသိးအမ့ၢ်အံၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်သးပုၤနီၣ်ဘၣ်အသးလၢကဘၣ်ဖုးယီၤတၢ်, ဒီးဒ်န့ၣ်အသိးဝဲအမ့ၢ်ဖုးယီၤတၢ်အဆၢကတီၢ် သးပုၤနီၣ်အသးလၢက

ကဆီ

တံးစံးဝဲဒ်လၢပျုးလၢသီန့ၣ် ဖဲသဝီတဖျၢၣ်အပူၤ ပှၤပိာ်မုၢ်အိၣ်ဝဲဒ်တဂၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပှၤပိာ်မုၢ်တဂၤန့ၣ်အမံၤမ့ၢ် နီၢ်မဟၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်မဟၣ်မ့ၢ်ပှၤလီၤဆီတဂၤ ဒီးဘၣ်ထွဲဒီးတံးယုအိၣ်ယာ်အိၣ်တံးလၢခိမ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီးလၢထံတခီပၤမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ် တံးသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢအယုအိၣ်တံးဘၣ်အါဒိၣ်န့ၣ်ဒီးအမူအသကိးလၢအဂ့ၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီဖျိအယုအိၣ်ယာ် အိၣ်တံးန့ၢ်အါဒိၣ်န့ၢ်ဒီးပှၤအဂၤအယံ အမူအသကိးလၢအဂ့ၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်, အတံးသ့ၣ်က့ၣ်သးကါဘၣ်အါန့ၣ်လီၤ. လၢအတံးသကိးအကျါတဂၤဆီကမိၣ်ထီၣ်လၢအသးကံာ်ပူၤ, ပှၤတဂၤအံၤဒု ယယုအိၣ်တံးဒီးန့ၣ်သိးသိးလီၤ ဒီးဘၣ်မ န့ၣ်အယံလၢနမၤန့ၢ်အိၣ်တံးအါန့ၢ်ယၢတခီန့ၣ်လဲၣ်. မ့ၢ်နမၤကိးအါအကျါအဂီၤလဲၣ်. ဘၣ်တနံၤတခီၣ် ဖဲနီၢ်မဟၣ်လဲၤယု အိၣ်ယာ်အိၣ်ဒုၣ်ဖိညၣ်ဖိလၢထံကျိပူၤအဆၢကတီၢ်, အတံးသကိးတဂၤအံၤလဲၤပိာ်ခူသ့ၣ်အခံ ဒီးလဲၤကျိဟ့ၣ်ကျိစ့ၣ်အါ န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ် အသကိးတဂၤထံၣ်ဝဲဒ်လၢ, တချုးဒီးလၢနီၢ်မဟၣ်တဂၤအံၤမၤအိၣ်ဒုၣ်ဖိညၣ်ဖိအဆၢကတီၢ် အဝဲကိးထီၣ်လၢအကလုာ်ဖးဒိၣ်ဒီးစံးဝဲ “တံးအနိးဆံးစုာ်, တံးအနိးဟဲလီၤ” န့ၣ်လီၤ. ဖဲနီၢ်မဟၣ်ကတီၢ်ထီၣ်ဖျးတံး ဖဲအံၤဝံၤအလီၢ်ခံ အကမ့ၢ်ဟဲလီၤဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲနီၢ်မဟၣ်အကမ့ၢ်ဟဲလီၤဝံၤ အလီၢ်ခံ အနီၢ်ကစၢ်ဟးယုဘုးအိၣ် တံးလၢလၢကဆုးလုကဆုး ဒီးဆူတ ကံာ်တကီၤဒီးမၤန့ၢ်အိၣ်ဒုၣ်ဖိညၣ်ဖိ, ဆွဲၣ်ဖိသဒိၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ် ပှၤမးကုတဒုန့ၣ်လီၤ. ဖဲအယုအိၣ်ယာ် အိၣ်ဒုၣ်ဖိညၣ်ဖိဝံၤအလီၢ်ခံကိးထီၣ်ဝဲ, “တံးအနိးဆံးစုာ်, တံးအနိးက့ၤထီၣ်” ဒီးဖဲအနိးက့ၤထီၣ်တဘျီ အနီၢ်ကစၢ် ပျီၣ်လဲကွံာ်အသးဒ်ပှၤကညီတဂၤအ သိးဒီးဟဲက့ၤဆူအဟံၣ်အယံ အဒူ အသဝီန့ၣ်လီၤ. ဒီဖျိနီၢ်မဟၣ်ယုအိၣ် ယာ်အိၣ်တံးအံၤ ဒီးမၤန့ၢ်အိၣ်ဘၣ်တံး

အါနုအမူအသကိးဖိသုဂ်တဖၣ်အယိ လၢတၢ်သုဂ်တမုၢ်သးတမုၢ်ဒီးတၢ်သုဂ်ကုၣ်သးကါအပူၤ အတံၤသကိးအကျါ တဂၤကျိၣ်ထီၣ်ဖးလီၤဝဲလၢ အကလဲၤကျိၣ်တၢ်ကွၢ်အကမ္ပိၤန့ၣ်လီၤ. နီၤညီၣ်နီၤအသိး, နီၤမဟၣ်ဝံထီၣ်အကုဖိတဒုဒီးလဲၤ ယီၤဆူထံကျိၣ်ပူၤ လၢတၢ်ကလဲၤယုအိၣ်ဒုၣ်ဖိညၣ်ဖိသုဂ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နီၤမဟၣ်ကိးလီၤအကမ္ပိၤဒီးဘုးအိၣ်ဘါအိၣ် ဒုၣ်ဖိညၣ်ဖိဒီးဆွဲၣ်ဖိသဒိၣ်ဖိလၢလၢ်ပူၤလုပူၤန့ၣ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်အသကိးလၢအလဲၤကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်စ့ၣ်အီၤတဂၤ လၢတၢ်သုဂ်ကုၣ်သးကါအပူၤ ထုးထီၣ်အယဲၣ်လၢအတြၢပူၤ ဒီးလဲၤစံၣ်ယီၤဆူနီၤမဟၣ်အအိၣ်ဒိးသိးအကကျိၣ်တၢ်ကွၢ် အကမ္ပိၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်အဝဲကျိၣ်ဘၣ်ဝဲထဲနီၤမဟၣ်အကမ္ပိၤအစိးခံလီၤကစဲၤတစဲးဖိအယိ အကမ္ပိၤကျၢထီၣ်ကျၢတသ့လၢဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ဒိဖျိနီၤမဟၣ်အံၤအကမ္ပိၤကျၢထီၣ်ကျၢတသ့လၢဘၣ်အယိ, ကဲထီၣ်ကျၢကဆိဒိတဒုဒီးကျၢန့ၣ်လီၤကဒါကျၢဆူ အဒးလီၢ်ဒးကျဲအဟံၣ်ပူၤယီၤပူၤတသ့လၢဘၣ်. လၢတၢ်သုဂ်တမုၢ်သးတမုၢ်အပူၤဆိကမိၣ်ထီၣ်လၢအသးကံၢ်ပူၤ တၢ်အံၤ တၢ်ကီလံ မ့ၢ်ယကဘၣ်မကျၢဒ်လဲၣ်. ဝဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ် အတၢ်ဆိမိၣ်ဆိမးဒီးတၢ်သုဂ်တမုၢ်သးတမုၢ်တဖၣ်အံၤ ဟူ ထီၣ်ဘၣ်လၢယုအနီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ယုဟဲလီၤကွၢ်လၢအနီၢ်ကစၢ် ဒီးတဲထီၣ်ဝဲဒုၣ်လၢ တၢ်ဖးဒိၣ်ထဲအံၤတဒုအံၤ ယကဘၣ် မအိၣ်သအိၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ယုစးထီၣ်မအိၣ်ကဆိတဒုအံၤလၢတၢ်တီအိၣ်တၢ်ဒီးတၢ်ယုသုၣ်ဒိၣ်ဝဲထီၣ်သုဂ်တဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ကဆိအံၤယုမအကဲထီၣ်အပျဲၢ်ခိၣ်ဆၢဒ်ဒိးသိးကပၢ်ဂံၢ်ပၢ်ဘါဒီးသုအိၣ်စွဲအိၣ်အီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲခ့ၣ်ဆၢက တီၢ်အဝဲန့ၣ်, ကဆိကတိၤတၢ်သုဒဲးအယိ ဝဲယုမအိၣ်အီၤတဘျီလၢလၢ် အဝဲအုန့ၣ်ပျိပျိ ဒီးကဒူးကဒုၣ်တၢ်တလီၢ်လီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဝံတၢ်ယိးယၢမ့ၢ်ဂုၤ ဖျံမ့ၢ်ဂုၤအဝဲတဲအါတၢ်ထီၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ.

အါစုအါဘျီဒိဖျိလၢအတၢ်ကဒူးကဒုၣ်, တၢ်ကအုကစွါဒီးကလုၢ်ကထါအါတလၢ လၢတၢ်ဖံးတၢ်မအဖိခိၣ်ဒ် အံၤအယိ, တၢ်ဘၣ်ယုတမုၢ်တလၢဘၣ်ဒီးလၢတၢ်သုဂ်ဒိၣ်သးဖျိးအပူၤယုထဲးထီၣ်ကွၢ်ကဆိတဒုအံၤအပျၢဒီးဘိးခိၣ်ခံ (ထီခိၣ်ခံ) ကဒါအပျၢစိးခံဆူအပျၢအခိၣ်ထံးတကပၢ်ဝံအလီၢ်ခံ ဆိၣ်ယီၣ် မလိၣ်ထွဲအံၤလၢတစိးသးကဆိအံၤတ ဘၣ်ကတိၤတၢ်နီတဘျီလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဝဲန့ၣ်လံလံခိဖျိကဆိအံၤအပျၢအိၣ်ခိၣ်ခံကဒါကျၢသးအယိ ကတိၤတၢ် တသ့လၢဘၣ်ဒီး, မ့ၢ်ဘၣ်ဝံတၢ်ယိးတၢ်ယၢဒီးတၢ်ဒိၣ်တၢ်သ့ၣ်သုဂ်တဖၣ်ဒုၣ်လဲၣ် တကတိၤခိၣ်ဆၢဒီးကဒူးကဒုၣ်တၢ်လၢနီ တခိၣ် နီတဘျီ ဟံၤတုၤလၢမုၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ကဆိမ့ၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတကလုၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ပၢ်ဂံၢ်ပၢ်ဘါဒီး မအိၣ်အီၤစးထီၣ်လၢမိၢ်စိပၢ်ယၣ်လံလံ ဒီးဘၣ်တၢ်အဲၣ်အီၤဒီးပၢ်အီၤဒ်အမ့ၢ်ဟံၣ်ဖိယီဖိဒီးဒိပုၢ်ဝဲလၢအကိၤ အမး တဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလၢပူၤသုၣ်တဖၣ် ကွဲန့ၢ်ဝဲကဆိအဝံအကလၢဒီးကံၢ်န့ၢ်ဝဲအစုဒီးကိးပုၢ်ကိးဝဲဒီးကယၢကယဲ ထီၣ်အီၤဒီးဝဲသုဝဲဂီၤအကလုၢ်ကလုၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ကံၢ်စုကွဲကလၢန့ၣ် ကဆိအလုၢ်အလၢ်အံၤ ကညီပုၤထူ လံဖိလၢမိၢ်လုၢ်ပၢ်လၢလၢအအိၣ်ဒီးအကဆိသုဂ်တဖၣ် မူထွဲမထွဲအီၤတုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

ပမ္ပာပပျာအတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထူ

- ကဆိမ့ၢ်ဆၢၣ်ဖိကိၢ်ဖိတကလုာ်လၢအဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဒိၣ်ဟံၣ်ကဲးဒီးဟံၣ်ကံၢ်ဟံၣ်ဘါအီၤလၢပမ္ပာပပျာလၢပျာလံၤလံၤမ့ၢ်လၢအအိၣ်ဒီးအစိအမိၤ, အကံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲတၢ်တီတၢ်လိၤဂ့ၤမးအယိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်စံးဝဲဒုၣ်လၢတဘျီအခါန့ၣ် ကဆိအံၤမ့ၢ်ဒုၣ်ပျာကညီန့ၣ်လီၤ. ကဆိန့ၣ်အစုအခိၣ်အချံးအိၣ်ဒ်သိးဒီးပျာကညီန့ၣ်လီၤ. အခိၣ်က့ၤချံးအသးဆူအလီၢ်ခံဒီးအစုချံးအသးလၢအမဲာ်ညါတကယဲန့ၣ်လီၤ. အယိၣ်ပျာသးပျာတဖၣ်အဲၣ်ကဆိဒ်သိးအဟံၣ်ဖိယိဖိအသိး, ကွဲန့ၣ်ဝဲအကလၢ ကံၢ်န့ၣ်ဝဲအစုဒ်ဒုၣ်ဖိထၢဖိအသိးန့ၣ်လီၤ.
- ကဆိမ့ၢ်ဆၢၣ်ဖိကိၢ်ဖိတကလုာ်လၢအသ့ၣ်ညါတၢ်မၤကမၣ်မုၢ်ကမၣ်ခွါဂ့ၤမးအယိၣ်, ပျာလၢအလီၤကမၣ်ဒီးပိာ်မုၢ်မ့ၢ်အိၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒီးကဆိဒီးကဆိမၤဘၣ်ဒိအီၤသ့စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.
- ကဆိဝါန့ၣ်ပျာကညီန့ၣ်လဲၤလၢအမ့ၢ်တၢ်သူတၢ်ပျာအယိၣ် မ့ၢ်ဟဲက့ၤအိၣ်က့ၤဒီးပျာကညီမိာ်ဖိတဘျီန့ၣ် ထံကမုၢ်ထီၣ်က့ၤကိာ်ကမုၢ်ထီၣ်က့ၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိၣ် ပျာကညီန့ၣ်တအိၣ်ကဆိဘၣ်, ဒုၣ်ဝဲဒ်အမ့ၢ်ပျာလၢပျာအသိးန့ၣ်လီၤ.

ဝီၤညြဲတဖၣ်

နီၣ်ကံၢ်	ဝီၤညြဲ	အစိပညီ
၁	တကံၢ်တကီၤ	ထံကျိကၢၢ်နံၤ, ထံဆဲးဖျိဟီၣ်ခိၣ်ဒီးကဲထီၣ်တၢ်ပူ
၂	မၤအိၣ်သၢအိၣ်	ဆၢၣ်ဖိကိၢ်ဖိလၢအဘၣ်တၢ်သူဒီးတၢ်မၤအိၣ်အီၤလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူ
၃	အပျဲၢ်ခိၣ်ဆၢၣ်	ပျာလၢအဘၣ်တၢ်နၢ်န့ၣ်အီၤလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူတဂၤ
၄	တၢ်ကံၢ်စုကွဲကလၢ	လၢခူးကံၢ်စုအမူး

တၢ်မၤလိလၢပဒီးန့ၢ်ဘၣ်အီၤလၢတၢ်ဃဲၤပူၤဖိတယုၢ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်မနုၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်.

သယုန်ပျာ

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပျာန့ၣ် ပျာပိာ်မုၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပျာတၢ်လၢအအိၣ်ခဲအိၣ်လီၤဒီးအိၣ်ဒီးအဟုးအသးဘၣ်ဆၣ်, မ့ၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထူတခိဒုၣ်ဝဲစ့ဒီးတဒိကနၣ်ဒီးလူပိာ်မၤထွဲဒ်ပမ့ၢ်ပပျာလၢညါသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်မၤလိာ်ပိာ်လီၤ ဒီးတၢ်သိၣ်လီၤဖိသိၣ်လီၤလံၤအိၣ်ဝဲအသိးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ခိဖျိအဒုၣ်တၢ်ထူတၢ်စ့ဒိၣ်မးအယံ, ဟးအိၣ်တကၣ်အိၣ်တကၣ်လၢတၢ်ကိးမံးဒဲးအပူၤအနီၢ်ကစၢ်တၢ်ဘၣ်သးအိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. ခိဖျိအတဒုၣ်တၢ်ထူတၢ်ဒီးဟးအိၣ်နါစိၤတၢ်ဒ်အံၤအယံ အဟုးအသးကွၢ် (စၢ်) တၢ်မး နွံနံၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤအယံ ဘၣ်အိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်အဖိကိကိခဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲအအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်အဖိဝံၤအဆၢကတီၢ် ထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢအဖိတၢ်အံၤတလီၤကံၤပျာကူပျာကညီ, အခိၣ်တလိာ် လီၤကံၤဒ်သိးဒီးတၢ်တဒုၣ်လၢအိၣ်ပျာမးဒီးအဆူၣ်အဖိန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါပိာ်မုၢ်လၢအမ့ၢ်မိာ်တၢ်အံၤဆိကမိၣ်ထီၣ်လၢအသးကံၤပျာ တၢ်အံၤ တၢ်တမ့ၢ်တတိကမၤအသးတခါခါလံၤန့ၣ်လီၤ. တမ့ၢ်အဖိနီၢ်နီၢ်တၢ်ဘၣ်. ဒီးအမိာ်တၢ်ယဲၣ်လီၤအခိၣ်ဘံသုတဘၣ် ဒီးဘိၣ်ဘံထီၣ်ဖိသၣ်တၢ်အံၤဂ့ၢ်ဂ့ၢ် ဒီးလဲၤယီၤဆူပျာတဘၣ်လၢအတယံတဘူးဒီးအဟံၣ် ဒီးပာ်လီၤအိၣ်ဖဲချၢၣ်တထူၣ်အခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ် အဝဲကျိထီၣ်ချၢၣ်အထူးဒီးစံးဝဲ, “ချၢၣ်ဧနဘၣ်ကွၢ်က့ၤယဖိတၢ်အံၤ”. အမိာ်တခိဆိကမိၣ်ထွဲဝဲလၢအသးကံၤပျာလၢဖိသၣ်တၢ်အံၤဒုကသံ (မ့တမ့ၢ်) ကလီၤမၤကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢအလဲၤပာ်ကွံာ်အဖိဆူပျာပျာစ့နံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သဲထီၣ်လၢပျာလၢကျါကိးနံၤဒဲးယၣ်ယၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်တၢ်သဲကထူၣ်ကကြိကိးနံၤဒဲးယၣ်ယၣ်အယံ ငူဖိသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အကျါတဲလိာ်အသးဒီးဆိၣ်သခူထီၣ်လိာ်အသးလၢ တၢ်ကဘၣ်လဲၤကစိကွၢ်အိၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢခဲကတၢ်သဝီဖိအါဂဘၣ်သးလၢ ပိာ်မုၢ်လၢအမ့ၢ်တၢ်အမိာ်တၢ်အံၤ ကဘၣ်လဲၤကွၢ်စူၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအမိာ်လဲၤတုၤအဆၢကတီၢ်ကွၢ်ထံတၢ်ဖဲပျာပျာ ဒီးထံၣ်ဝဲတၢ်တဒုၣ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်ဟူးဂဲၤဘၣ်ဆၣ် တၢ်အမံၤအသၣ်တဘၣ်နီတပူၤလၢအမ့ၢ်တၢ်မနုၤတမံၤလဲၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတဲထီၣ်ဖျးဝဲလၢကလုာ်ဖးဒိၣ်တၢ်တဒုၣ်အံၤကမ့ၢ်ဒုၣ်ပီကံညၣ်တခိလီၤဒါသၢၣ်. ဘၣ်ဆၣ်လၢခဲလၢလံာ်တဘျီငူဖိဖျၢၣ်သဝီဖိဖျၢၣ်ကိးန့ၢ်တၢ်တဒုၣ်အံၤလၢသယုန်ပျာန့ၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်ဖဲန့ၣ်အခါ, ပျာကူပျာကညီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ယုအိၣ်ယာ်အိၣ်ဒုၣ်ဖိညၣ်ဖိယုာ်ဖိယဲဖိအယံ ဆၣ်ဖိကိာ်ဖိဒ်အံၤသ့ၣ်တဖၣ်အသးတမံတမုာ်ထီၣ်လၢပျာကညီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤဆၣ်ဖိကိာ်ဖိဒ်အမ့ၢ်ဒုၣ်ဖိညၣ်ဖိဒီးယုာ်ခိၣ်လံၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤသကိးလၢအကမၤလီၤမၤကွံာ်ပျာကူပျာကညီအစၢသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤအိၣ်ဝဲအသိး, မ့ၢ်လၢဒုၣ်တခိကဟးဝံဆိလၢအကလုအိၣ်ပျာကညီအဂီၢ်, ယုာ်တခိကဟးပာ်အိၣ်ဒဲးပာ်အိၣ်ထု ဒ်သိးအကပဲာ်သံအိၣ်ကွံာ်ပျာကညီ, ဒီးမ့ၢ်လၢညၣ်တခိကဟးဒီးဘၢဒီးကါလၢအကဒီး

သံအိပ်ပျက်ညီသွပ်တဖန်အင်္ဂါနဲ့လီ။ ဒီးအခါဖဲနဲ့မ့ဝဲသွပ်လင်္ဂလင်္ဂဒီးဆင်ဖိကီဖိသွပ်တဖန်ကတိတ်သုအစီအယိ သယုာ်ပျာ်နာ်ဟူထွဲဒုင်, ညှဉ်ဒီးယုာ်သွပ်တဖန်အတိတ်ကူင်အကူင်သီလပျက်ညီသွပ်တဖန်အဖိခိင် ဒီးဆိကမိင်ဝဲတံာ်အံာ်တမ့ာ်တံာ်လအဘာ်ဘာ်, ဒီးတဘျီခါပျက်ညီမ့ာ်ဒုင်အနီာ်ကစာ်ဒုင်ဝဲအမိာ်အပာ်လီအယိ သးအိင်မစာ်ဒီးမပူဖျဲးပျက်ညီသွပ်တဖန်နဲ့လီ။ လာတံာ်ဂုာ်ဒ်အံာ်အယိ, သယုာ်ပျာ်အံာ်စးထီင်ယုအမူအသကိးလာကပာ်ဖျိင်မသကိးတံာ်ဒီးအံာ် လာကမစာ်ဒီးမပူဖျဲးသကိးပျက်ညီအသးသမူအင်္ဂါနဲ့လီ။ ဒီးသယုာ်ပျာ်အံာ်ဟးထီင်ဟးလီအဆာကတီာ်လဲထံင်လိာ်အသးဒီးထီင်ကိးတဘျီနဲ့လီ။ ဒီးသယုာ်ပျာ်စံးဘာ်ထီင်ကိးစာ, “ပဲဒီသိင်ဒီမ့ာ်ခံာ်အံာ်ဒုင်, ညှဉ်ဒီးယုာ်သွပ်တဖန်ကူင်ထီင်ဖးလီလာကမလီတူာ်ကွာ်ပျက်ညီအစာအသွင်အယိ အလီအိင်လာပကဘာ်မစာ်ဒီးမပူဖျဲးက့အဝဲသွပ်အသးသမူလီ။” ဒီးဖဲနဲ့အဆာကတီာ်ထီင်ကိးတခီလာတံာ်သွပ်အိင်သးအိင်နီာ်နီာ်အပူတဲဆာကဒါက့သယုာ်ပျာ်လာ တဘာ်ကီာ်ဂီနီတမံတဂ့, ပမအံာ်သုဝဲဒုင်နဲ့လီ။

ဘာ်တနံတခိင်သယုာ်ပျာ်ဒီးထီင်ကိးဒီသိင်ဒီမ့ာ်ခံာ်အံာ်အိင်လာချာ်ခံအဆာကတီာ် ထံင်စိယီယုာ်ဟးဝုဝီဒီးပဲာ်လီထုပဲာ်လီဒံး, ဒုင်သွပ်တဖန်တခီဟးဝံဆိ, ဒီးမ့မ့ာ်လာညာ်တခီဟးဒီးအိင်ဘာ်သိးအကမသံအိင်ကွာ်ပျက်ညီအင်္ဂါနဲ့လီ။ တံာ်ခံးလီမ့ာ်မ့ာ်အဆာကတီာ် ဖဲဒုင်, ညှဉ်ဒီးယုာ်သွပ်တဖန်ဟဲအိင်ဖျိင်သကိးဖဲချာ်အခိင်ထံးအါအါဂီာ်ဂီာ်အခါနဲ့, သယုာ်ပျာ်ဒီးထီင်ခထီင်ကိးသွပ်တဖန်ကကြးထီင်မးသကိးယုယုလာအကလုာ်ဖးဒိင်တပူယီအယိ ဒုးအိင်ထီင်တံာ်ဖးသံပျီာ်ဂီလာဒုင်ဖဲညာ်ဖဲဒီးယုာ်ဖဲလာအအိင်ဖဲချာ်ခိင်ထံးသွပ်တဖန်အင်္ဂါနဲ့လီ။ ဒီးလာတံာ်ပျံတံာ်ဖးဖးဒိင်အပူ အဝဲသွပ်ဆိကမိင်ဝဲလာတံာ်အံာ်မူခိင်လီပျီာ်ဟီင်ခိင်လီပျီာ်အယိ စံင်ပြဲစံင်ပြဲဒီးလီမ့ာ်လီဖးလိာ်အသးတက့ာ်သွပ်နဲ့လီ။ မ့မ့ာ်လာညာ်ဖဲသွပ်တဖန်တခီ က့စံင်ဘာ်က့အနီာ်ကစာ်အဘာ, ဒုင်တခီစံင်ဝဲဒုင်ဆိအယိ အချာယံကံာ်တူာ်ကွာ်, ဒီးမ့မ့ာ်လာယုာ်တခီက့စံင်ဘာ်ကဒါက့လာအနီာ်ကစာ်ဒုင်ဝဲအထုနဲ့လီ။

ဒီးဖဲတံာ်မသးဒ်အံာ်ဝံအလီခံ, ပျက်ပျက်ညီသွပ်တဖန်ဟးထီင်ဟးလီဒီးထံင်လာယုာ်ဘာ်ထုအယိ စံးဝဲဒုင်တံာ်လာယုာ်အံာ်တံာ်ကဘာ်ပဲာ်အိင်ဆဲအိင်အီဒီးထုဒ်အံာ်တခီမာ။ ဒီးလဲထံကျါထံင်ဘာ်လာညာ်ဖဲဘာ်ဒီးဘာ်ဘျီသွပ်ညါဝဲလာတံာ်လာညာ်အံာ်တံာ်ကဘာ်ဒီးအိင်အီဒီးဘာ်ဒီးကါဒ်အံာ်တခီမာ။ ဒီးစးထီင်ဖဲနဲ့လံလံ ပျက်ညီသွပ်တဖန်ဆာ်သက့ဘာ, ကါ, ဒံး, ဒီးထုလာတံာ်မအိင်ဒုင်ဖဲညာ်ဖဲဒီးယုာ်ဖဲယဲဖဲတုမ့ာ်မဆါတနံအံာ်နဲ့လီ။ ခီဖျိသယုာ်ပျာ်ပျက်ပျက်ညီခဲလင်အသးသမူအယိ, အာ်လီလိာ်အသးလာတံာ်တဘာ်မသံခးသံသယုာ်ပျာ်ဘာ်နဲ့လီ။ ဒီးလာခံနဲ့, သယုာ်ပျာ်ကတိတ်ဒီးအမိာ်အပာ်လာအမ့ာ်ပျက်ညီဒီးစံးဝဲဒုင်, “ဖဲယအိင်လာက့ပူပျာ်ပူအဆာကတီာ် သုမ့ာ်နာ်ဟူယကိးအကလုာ်ဒီး သွပ်ညါလာယကိးနဲ့ ကဘာ်မ့ာ်လါထီင် မ့တမ့ာ် လါသံအဆာကတီာ်နဲ့လီ။” တံာ်အံာ်မ့ာ်ဒုင်တံာ်ဒုးသွပ်ညါသုဘာ်ထွဲဒီးတံာ်ဆာကတီာ်တခါနဲ့လီ။

သယံပျံအထိ

မိၢ်အပျံနွံနံၣ်မိၢ်စၢ၊ မိၢ်အပျံနွံလၢမိၢ်စၢ
မိၢ်တၢ်အုၣ်တၢ်န့ၣ်လၢ၊ မိၢ်တၢ်ယီၤတၢ်န့ၣ်လၢ
ဖုံလီၤသယံပျံသုတၢ၊ နံၣ်ဘၣ်ထီၣ်တြၢလၢကနၢ

ပမံၤပပျံအတၢ်တၢ်တူ

- သယံပျံမ့ၢ်ပဝဲပုၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်အမူသကိးလၢအဂ့ၤ ဒီးမၤဘျးပုၤလၢတၢ်ကိတၢ်ခဲအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဟ့ၣ်ပုၤတၢ်သ့ၣ်ညါဒီးတၢ်န့ၣ်ဖၢ် ဒ်သိးပကသ့လဲၤခိဖျိတၢ်ကိတၢ်ခဲကန့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- သယံပျံမ့ၢ်သံတၢ်န့ၣ်သယံပျံနွံပျံ, ထီၣ်ကိးမ့ၢ်သံတဘျီန့ၣ်သယံပျံဝဲဒၣ်ချၢနွံထူၣ်န့ၣ်လီၤ. သယံပျံစံးဘၣ်ပုၤကညီလၢ, သါအိၣ်မ့ၢ်သ့န့ၣ်သ့အိၣ်သ့, ဒီးသါအိၣ်မ့ၢ်တသ့ဘၣ်န့ၣ် သ့အိၣ်တသ့လၢဘၣ်အယံ မံၤဝါခိၣ်ပျံဝါခဲသ့ၣ်တဖၣ် မၤလိာ်ပိာ်လီၤဖိလံၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအသုတမၤသံမၤအိၣ်အီၤတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.
- ပမံၤပပျံစံးဝဲလၢသယံပျံန့ၣ်အကလုာ်မ့ၢ်ဒီးကမဲၤသ့အယံ မ့ၢ်အိၣ်လၢကုၤလၢပျံဒီးကမဲၤအံၣ်အုၣ် န့ၣ် ကုၤပုၤပျံပုၤမ့ၢ်သယံပျံဝဲဒၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ပုၤသးပျံမၤလိာ်ဝဲ ပုၤမ့ၢ်မၤသံဘၣ်သယံပျံတၢ်န့ၣ်အိၣ်သယံပျံနွံဘျီအယံ ပုၤမ့ၢ်မၤသံကမၢ်အီၤဒီးပုၤဘၣ်လဲၤဝဲက့ၤအယံလၢပျံနွံပျံအပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယံတၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢ ကုၤဖးဒိၣ်ပျံဖးဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ်သယံပျံအလိန့ၣ်လီၤ.
- သယံပျံမ့ၢ်ဆၣ်ဖိကိာ်ဖိတကလုာ်လၢအဟုးကိသးကိဒိၣ်မးအယံ ကအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်အဂီၢ်ကိဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. တၢ်တၢ်တူအိၣ်လၢ ပုၤလၢမ့ၢ်အိၣ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ်အဟုးကကိအသးကကိဒ်သိးသါန့ၣ်လီၤ.
- ခိဖျိသယံပျံန့ၣ်အဟုးကိသးကိအယံအမ့ၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်အဖိန့ၣ်ကွၢ်ထွဲလိာ်အသးဒ်ပုၤကညီအသိးန့ၣ်လီၤ. ဝဲအဖိကအိၣ်ဖျၢၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်သံၣ်လိာ်အဟၢဖးမး, ဒီးမ့ၢ်မ့ၢ်လၢအဘၣ်ကိးတၢ်န့ၣ်ခိကိးသပျံကတၢ်လီၤ. ဒီးတုၤအအိၣ်ဖျၢၣ်အဖိမ့ၢ်န့ၣ်လံၤတခါ ထုးထီၣ်အဖိဒီးဝဲထီၣ်ဝဲလၢချၢဒုအလီၤန့ၣ်လီၤ. အဖိလၢအအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်သီအံၤဖဲအမိၢ်ဝဲထီၣ်အီၤလၢချၢဒုလီၤအဆၢကတီၢ် အဖိၣ်ယာ်ချၢဒုမ့ၢ်န့ၣ်တခါ အမိၢ်လဲၤယီၤဖူးလဲၤဖူးသ့အီၤဒီးကဟုကယာ်ဒီးလုာ်ဒိၣ်ထီၣ်အီၤဂ့ၤဂ့ၤ, ဘၣ်ဆၣ်အဖိလၢအမ့ၢ်လီၤတၢ်ကွၢ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်လိာ်တခါအမိၢ်တကွၢ်အီၤလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ခိဖျိအဟုကိသးကိအယံ, ဝဲအကဆံးစၢထီၣ်အဖိအဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဟးကိးန့ၣ်အသမူသကိးလၢကမၤစၢအီၤဒ်ပုၤကညီအသိးန့ၣ်လီၤ.

ပျသးပျစံးကဒီးဝဲ တၢ်လၢသယုၢ်ပျၢ်န့ၣ်အဟုးကီသးကီဒီးအဖိစ့လံၤစ့အယိ ပျသုတမၤသံအီၤတဂ့ၤ, ကဘၣ် ကူဘၣ်ကၢ်ပျသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

- သယုၢ်ပျၢ်မ့ၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတကလုၢ်လၢအကိးတြးလၢပျၢ်ပူထီၣ်ဘိဘၣ်ဆၣ်, တုၤမ့ၢ်လၢသံဒီးလၢမူမ့ၢ်တဖျါဒီးဘၣ်န့ၣ် သယုၢ်ပျၢ်သ့ၣ်အိၣ်ဘျၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ညီၣ်န့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဘျၣ်ဒၣ်ထဲခံသီဇိန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤအဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ပ နီၣ်ဒ်အမ့ၢ်လၢသံဝဲဒီးတၢ်အၢၣ်တၢ်ခံးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တုၤမ့ၢ်သယုၢ်ပျၢ်မ့ၢ်ကိးထီၣ်က့ၤတဘျီန့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ် လၢ မူခိၣ်ဒီးလၢက့ၤအိၣ်ဖျါထီၣ်က့ၤအသးန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်လၢသယုၢ်ပျၢ်န့ၣ် အိၣ်သယုၢ်စ့ၢ်ကိးပျၢ်ဒီးတအိၣ်ဘုအိၣ်ဟုဘၣ်အယိ ပျၢ်မ့ၢ်မၤသံဘၣ်အီၤန့ၣ်အဝဲလ့ၣ်ထီၣ်အပျၢ် ဖဲအသံဒၣ်လဲၣ်အခါဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢအစံးဝဲ, “ကွၢ်မိသုမၤသံယၢ်အံၤယတအိၣ်သုဘုသုဟုဘၣ်”, အယိပျၢ်တ မၤသံအီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပျသးပျစံးကဒီးဝဲ တၢ်လၢသယုၢ်ပျၢ်န့ၣ် ဟးဒၣ်တၢ်လၢသ့ၣ်ခံထီၣ်ဘိအယိ အဝဲသ့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်သၣ်ဝၣ်သၣ်ယုၢ်လီၤဒီ ဖျါဝဲ အချံလၢယုၢ်ဝဲတဖၣ်ကဲထီၣ်ကဒါက့ၤသက့ၤဆးဒးလၢပျၢ်ပူဖဲအထူၣ်မိၢ်ပျၢ်, ပျၢ်သံကွံၣ်တပူၤလၢ်လၢ်အလီၢ် ဒီးကဲဘျးဝဲလၢပျၢ်ကညီအိၣ်အီၤတဖၣ်ယုၢ်ဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအိၣ်အီၤတဖၣ်အဂီၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. အယိပျၢ်သးပျစံးဝဲ သယုၢ် ပျၢ်န့ၣ်ပျၢ်တအိၣ်အီၤဒီးမၤသံအီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပျသးပျစံးစ့ၢ်ကိးဝဲလၢ တၢ်လၢသယုၢ်ပျၢ်န့ၣ် အါတက့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကိး (တၢ်တြး) အဖိခိၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ထဲမ့ၢ်ဆါခိဇိ န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ကိးထီၣ်လၢမ့ၢ်န့ၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢပူၤသဝီပူၤတၢ်ဂ့ၢ်ကီကအိၣ် ထီၣ်ဘၣ်ဖုးတခါခါ, ဒ်ပစံးတၢ်အသိးပျဖံးသးပျၢ်, ပျၢ်မ့ၢ်ပျၢ်သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါကဘၣ်အီၤဒီး တုၤဒၣ်လဲၣ်တၢ် သံအတၢ်ပနီၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒိၣ် (ကိး) သံးဒိၣ်ခိၣ်

တၢ်ဒိၣ်မ့ၢ်တၢ်မံၤလၢ်ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိတကလုာ်လၢအတူၢ်ဒိၣ်ကိၢ်ဒိၣ်ဒီးအလုၢ်ဒိၣ်ပွၤဒိၣ်လၢပမိၢ်ပၢ်ဖံဖုသ့ၣ်တဖၣ်အစိလၢပုၤလၢကစၢၤလံၤလံၤ ဒီးတကးဘၣ်အမဲၣ်ညါဟံၣ်ဝဲဒ်အမ့ၢ်တၢ်သူတၢ်ပွၤ ထံကစၢ်ကိၢ်ကစၢ်ဒၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤယီၤလၢပစၢၤခါကတီၢ်အံၤဒၣ်လဲၣ် ပဝဲပုၤထူလံၤဖိသ့ၣ်တဖၣ်ပတမၤဆူးမၤဆါအီၤဘၣ်. ပဟံၣ်လုၢ်ဟံၣ်ပွၤအီၤခိၣ်ဖျိပဖံဖုလၢပုၤသ့ၣ်တဖၣ်ဟံၣ်လုၢ်ဟံၣ်ပွၤအီၤအစိတဖၣ်အစိလံၤအယိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပဖံဖုလၢပုၤသ့ၣ်တဖၣ်ယဲၤယုၤပုၤလၢ တၢ်လၢတၢ်ဒိၣ်ကဆိအံၤ လီၤကလိာ်အသးဒီးဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိန့ၣ်ကလုာ်, နီၣ်ပစံးတၢ်အသိး ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကွီၤ, ကဆိ, ထိး, ပနၢ်, ချဲး, စွံးဒီးဒုၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ခိၣ်ဖျိအလီၤကိၢ်ဒီးဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိအကွၢ်အဂီၢ်န့ၣ်မံၤန့ၣ်ကလုာ်အယိၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤဆိ ဒီးတကတီၢ်ယီၤ မ့ၢ်ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိလၢအလုၢ်ဒိၣ်ပွၤဒိၣ်မးတကလုာ်န့ၣ်လီၤ. လၢပုၤလၢကစၢၤန့ၣ်, တၢ်စံးဝဲဒ်လၢယုၤသိၣ်အီၤဒ်တၢ်မံၤလၢ်ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိလၢအကၢ်အမ့ၢ်ကသ့ၣ်, ကဆိဒီးကျိၢ်ပနၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိဒ်အံၤသ့ၣ်တဖၣ်တခိၣ်ယုၤသိၣ်အီၤ, မၤအိၣ်အီၤဒီးကန့ၣ်ယုၤအကလုာ်ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်လၢတၢ်ဒိၣ်လၢအတၢ်ကိးစ့ၢ်ကိးအီၤလၢသံးဒိၣ်ခိၣ် (မ့တမ့ၢ်) တၢ်ဒိၣ်ကဆိတခိၣ်, ယုၤမၤအိၣ်အီၤတသ့, မၤအိၣ်တန့ၢ်ဒီးတကန့ၣ်ယုၤကလုာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိတကလုာ်လၢအန့ၣ်တီၣ်နီၣ်တီၣ်န့ၣ်လီၤ. ယုၤမၤအီၤလၢကတၢ်သ့ၣ်ဖူဘၣ်ဆၣ်, တၢ်ဒိၣ်အံၤတကန့ၣ်ယုၤအကလုာ်ဘၣ်ဒီးမၤဒၣ်ထဲအတၢ်ဘၣ်အသးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤအယိၣ်, ခိၣ်ဖျိတၢ်ဒိၣ်အံၤအနီၣ်တီၣ်အယိၣ် ယုၤဆိၣ်ယီၣ်အီၤလၢအကဘၣ်အိၣ်တဆူၣ်တမဲ, ဒီးသ့ၣ်ဖိဝဲဒ်ဖိ ဒီးလၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါယုၤမၤအီၤလၢကဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ဒ်သိးကဆိတၢ်အသိးတတၢ်ဘၣ်အယိၣ်, ယုၤမၤအီၤလၢအကဘၣ်ဝဲဒ်သ့ၣ်ဖူအဖိလၢ်န့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်တုၤလၢမုၢ်မဆါတနံၤအံၤဒၣ်လဲၣ် တၢ်လၢတၢ်ဒိၣ်တကလုာ်အံၤဖဲအဟးတီၣ်သ့ၣ်ဖူသ့ၣ်တဖၣ်အဆၢကတီၢ်ကဒွံၣ်တၢ်ဒီးဟးဝဲဒ်လဲၣ်လၢသ့ၣ်ဖူအဖိလၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဟးကဒွံၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဖူအဖိလၢ်အဆၢကတီၢ်, အဖိမ့ၢ်ပိာ်ဘၣ်အခံတခိၣ် တဘျီတခိၣ်သ့ၣ်ဖူလီၤတီၢ်သံဘၣ်အဖိအိၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်ယုၤအတၢ်ဆိၣ်ယီၣ်တၢ်ဒိၣ်ကဆိတကလုာ်အံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢတၢ်ဒိၣ်ကဆိတကလုာ်အံၤ မိၢ်ပၢ်ဖံဖုလၢပုၤသ့ၣ်တဖၣ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤဒ်အမ့ၢ်သံၣ်ခိၣ်မုၢ်ယါအထိးမိၢ်ပုၤအယိၣ် ပုၤထူလံၤဖိအတၢ်ဒၣ်တၢ်ထူအိၣ်လၢတၢ်တဘၣ်မၤသံမၤအိၣ်အီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်မၤသံဘၣ်ဖုးအီၤတခိၣ်, တၢ်အိၣ်ဘၣ်အပွၤအကလံၤတလၢ်ဘၣ် ဒီးကတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဒီးဘးန့ၣ်စိးန့ၣ်ယၣ်တုၤဒၣ်လဲၣ်ဘၣ်သံကွံာ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်နၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢဖဲတၢ်ဒိၣ်
 မ့ၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤဘၣ်ဆူၣ်သဝီပူၤန့ၣ် တၢ်မၤ
 အိၣ်ဘုမၤအိၣ်ဟုၤန့ၣ်ဂ့ၤ, ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဘု
 လၢလၢလီၢ်လီၢ်ဒီးဘျးအိၣ်ဘျးအိၣ်အဲၣ်
 ညါ တၢ်အိၣ်မ့ၢ်ဆိးဟံၣ်ထွဲထီၣ်ဝဲဒၣ်
 အခံ, ဒီးဒူဖိသဝီဖိမၤတၢ်အိၣ်ဘၣ်အိ
 ဘၣ်ဒီးမၤထီၣ်အိၣ်ထီၣ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.
 ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဒိၣ်ကဆိန့ၣ်ပှၤသးပှၤ
 လၢပှၤဒိလီၤဟံၣ်ဝဲလၢထီၣ်ဖိအိၣ်ဝဲဒၣ်အံၤ

“တၢ်ဒိၣ်သူအနၢ်တလီၤ,
 တၢ်ဒိၣ်ဂီၤအနၢ်တလီၤ
 တၢ်ဒိၣ်လၢထူသိၣ်တကျိး,
 တၢ်ဒိၣ်လၢယှၤသိၣ်တကျိး
 ဖှူဖီလၢတ်ကလီၤ,
 အိၣ်ဆူၣ်ခိၣ်ဆါကလီၤဘိ”

ဒိထီၣ်ဖိတယုၢ်အံၤဖဲဝဲအသိး,
 တၢ်လၢတၢ်ဒိၣ်တကလုာ်အံၤအိၣ်တၢ်
 ဆူၣ်တၢ်မဲ, ဟးအိၣ်ယုၢ်ဘိ, ဟးအိၣ်
 ဆဲးယုၢ်ဆဲးယုၢ်, ဟးအိၣ်ကယဲၢ်မ့ၢ်တၢ်
 လၢအအိၣ်ဒီးအဆူၣ်အဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်
 တုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒိၣ်
 ကဆိတကလုာ်အံၤ အိၣ်ဒီးအသူးအ

သ့ၣ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်ဒိလီၤအိၣ်လၢထီၣ်လၢအံၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

“တၢ်ဒိၣ်ဟဲဝီၤယကီၢ်ပူၤ, ယကဖိၣ်စၢလၢပျံၤထူ
 တၢ်ဒိၣ်ဟဲဝီၤယကီၢ်ဒု, ယကဖိၣ်စၢလၢပျံၤစ့
 ဟံၣ်ဆါခိၣ်တၢ်ဒိၣ်ဟဲဝီၤ, ဝီၢ်က့ၤဒီးဘုမ့ၢ်ဘုဖီ”

တၢ်လၢတၢ်ဒိၣ်တကလုာ်အံၤ မ့ၢ်မ့ၢ်ပၤအထိးမိၢ်ခိၣ်အယိ ပှၤသးပှၤဒိအိၤလၢထါဒ်အံၤ

“သီသံၣ်ခိၣ်တၢ်ဒိၣ်ကလိၤ, မ့ၢ်ပၤအထိးဟးဖုံဖျိး
သီသံၣ်ခိၣ်တၢ်ဒိၣ်ကဲၤ, မ့ၢ်ပၤအထိးဟးဒၣ်ဝဲ ”

တၢ်လၢသီသံၣ်ခိၣ်ကစၢ်အံၤ ကညီပှၤထူလံၤဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢအမ့ၢ်မ့ၢ်ပၤအလီၢ်အကျဲ ဒီးတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထူဒီး
တၢ်သူတၢ်ပှၤအလီၢ်လၢအရူဒိၣ်တခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤသးနီၢ်နီၢ်

တၢ်စံးဝဲလၢညါတဘျီ ဝဲဘၢၣ်ခၢ်လုၢ်ခိၣ်သဝီ, လၢအအိၣ်သ့ၣ်လီၤတၢ်အသးဖဲကဆိထၢၣ်ပှၤတတၢ်သ့ၣ်ပှၤအမ့ၢ်န့ၣ်
ကလံၤစံး, တဘျီအခါမ့ၢ်တၢ်သဝီဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. တနံၤတခိၣ်ပှၤဖိသဝီဖိဝဲဘၢၣ်ခၢ်လုၢ်ခိၣ်လဲၤမၤသံၣ်သံးဒိၣ်ခိၣ်
တဒု ဒီးအိၣ်သကိးအိၣ်သကိးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်အခါဘၣ်လၢပှၤဘီကၢ်ပှၤသဝီဖိတဂၤလဲၤဝဲအိၣ်တၢ်လၢဘုလၢ ဒီးဟဲက့ၤ
မံၤဘၣ်ဝဲလၢဟံၣ်အပူၤအိၣ်ဝဲဒၣ်တဂၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပှၤသဝီဖိတဖၣ်ဖိအိၣ်စၢၤအိၣ်တၢ်ဒိၣ်ကဆိ (သံးဒိၣ်ခိၣ်) အညၣ် ဒီးအိၣ်
ဝဲဘဲမးလီၤ. မ့ၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ပှၤသဝီဖိဘိၣ်ထီၣ်န့ၣ်အမ့ၢ်ဘိၣ် ဗုၣ်ဒီးသံးဒိၣ်ခိၣ်အညၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲဟဲက့ၤထဲတဂၤဒီးဟဲက့ၤ
ဝဲဂီၤဂီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲဟဲက့ၤတုၤလၢကျဲဖဲထီၣ်ကစၢ်တြီၤလိာ်ကျိအကပဖဲကစၢ်တီၤဖၤန့ၣ် ထံၣ်လိာ်အသးဒီးပှၤမုၢ်ပှၤဖိတ
ဂၤလၢအကူဝဲနံၣ်ယိးဆ့ဘၢၣ်သီကဘဲဒဲပှၤထီၣ်ပှၤသီတဂၤအသးလီၤ. ဒီးပှၤမုၢ်ပှၤဖိတဂၤအံၤသံက့ၢ်ဝဲ ဖါတၢ်နဟဲက့ၤမံ
မနၤဖဲလဲၣ် အတၢ်စံးဆၢအိၤ ယမံဝဲဘၢၣ်ခၢ်ကိၣ်သဝီလီၤ.

ဝဲန့ၣ်ပှၤမုၢ်ပှၤဖိတဂၤန့ၣ်ကွၢ်အစု အခိၣ် အထၢၣ်တဖၣ်ဝံၤ သံက့ၢ်အိၤ နနၢၤလၢယထိးမိၢ်ပှၤ မ့ၢ်နဟဲက့ၤမံဝဲန့ၣ်
ပှၤဖိအိၣ်စၢၤန့ၣ်မနုၤလဲၣ် ဒီးပှၤဘီကၢ်ပှၤတဂၤစံးဆၢဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်ဖိအိၣ်စၢၤယဆၢဖိကိၢ်ဖိအညၣ်လီၤ. ဒီးပှၤမုၢ်ပှၤဖိ
န့ၣ်စံးဘၣ်အိၤ ဖါတၢ်စၢၤ ယထီၣ်ပှၤသီယဖျိယသးအိၣ်ဒဲးဒၣ်လၢအလါလီၤ. အယိယဟံးန့ၢ်ဘုၣ်ထိးမိၢ်ခိၣ် ဒီးယထိးမိၢ်
ခိၣ်တဒုးအံၤဟါမၢ်ကွံာ် ယဗုဒီးနံၤဒီဟါ ယဗုတဘၣ်လၢအယိ ကမ့ၢ်ပှၤတရၢန့ၣ်ခးအိၣ်ယတၢ်လီၤ. နဲဒုဒဲးနမ့ၢ်ပှၤတ
မ့ၢ်အသိးနမ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်သနၢ်က့တလိၣ်ဘၣ် နမ့ၢ်က့ဆူနဟံၣ်ဒီးနကနၣ်လီၤကွၢ်နလီၢ်ခံ ဆူညါတၢ်ကမၤအသးဒီးဘၣ်
ခၢ်ကိၣ်သဝီန့ၣ်ဒဲးလဲၣ်နီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိပှၤဘီကၢ်ပှၤတဂၤ က့ၤအိၣ်လၢအဟံၣ်ဒီးကနၣ်ထွဲအလီၢ်ခံဒီးနဟူလၢဘၣ်
ခၢ်ကိၣ်သဝီပှၤ ပှၤသံပှၤပှၤကိးမ့ၢ်နံၤဒဲးလၢတၢ်ဆါအကလုာ်ကလုာ်တကးဘၣ်, လၢရံးသံဘၣ်အိၤ, သ့ၣ်ကၢ်သံဘၣ်အိၤ,
တၢ်ဟံစံၣ်သံဘၣ်အိၤ, ဒီးဆိက့သံအါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အယိအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဗုၢ်မ့ၢ်ဟးဖျိးဟံၣ်လူၤယိကၢ် (သဝီဟးဂီၤ)
အဝဲသ့ၣ်အလိအိၣ်လီၤတၢ်တုၤခဲအံၤန့ၣ်လီၤ.

ပမုံပပျာအတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထူ

- ပျာသးပျာလၢပျာတဖၣ်တအီၣ်ဒီးတမၤသံနါစါဝဲသံးဒိၣ်ခိၣ်တဖၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်မၤသံကမၣ်ဝဲဒီးက့ၢ်စိၣ်ဝဲလၢဘျီၣ်ပျာဒီးဖိအီၣ်က့ၤဝဲလီၤ. တချုးလၢအလဲၤဟံးန့ၢ်အီၣ်ဝဲပျာစံးဆၢအီၤမ့ၢ်တဘၣ်န့ၣ် တလဲၤဟံးန့ၢ်အီၣ်ဝဲဘၣ် ဒီးပျာစံးဆၢအီၤမူခိၣ်တပျာတၢ်အၢၣ်ပျာကညီတပျာတၢ်ကမၣ်ဘၣ်. တၢ်မ့ၢ်မၤသံကမၣ်ဘၣ်ပျာကညီန့ၣ်ပဘၣ်ဟူထီၣ်မိၤထီၣ်က့ၤအီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်မၤသံကမၣ်သံးဒိၣ်ခိၣ်သၢပျာတခါန့ၣ်မ့ၢ်ဒုၣ်လၢအဘၣ်တလၢၣ်, မ့တမ့ၢ်ဘျၣ်သံပျာအယီၤ ပျာလၢအမၤသံကမၣ်ဘၣ်အီၤတဂၤလၢ်လၢ်န့ၣ် တၢ်နၢ်ဝဲလၢအဒဲးဘးကအိၣ်နွံစါအယီၤ ပျာအဂၤတထီၣ်ဖိန့ၢ်မါဒီးပျာမၤသံတၢ်အစၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

- ပမုံပပျာလၢပျာတဖၣ်နၢ်စ့ၢ်ကီးဝဲလၢသံးဒိၣ်ခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ထံကစၢ်ကီၢ်ကစၢ် ဘုကစၢ်ဟုကစၢ် ထူကစၢ်စ့ကစၢ် ဒီးတနံၣ်တဘျီမ့ၢ်ဟဲက့ၤဆူနအိၣ်အလီၢ်န့ၣ် နမၤတၢ်န့ၢ်အီၣ်, ဘုဂ့ၤဟုဂ့ၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. အယီၤသံးဒိၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပျာတမၤသံအီၤဘၣ်. တၢ်စံးဝဲပျာမ့ၢ်မၤသံန့ၣ်ပျာအီၣ်အပျာတလၢၣ်ဘၣ်, စံးတၢ်န့ၣ်နလိးက့ၤအပျာတတူၣ်လၢနီတဘျီဘၣ်လၢနွံစါနွံယၣ်အတီၢ်ပျာန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဒိၣ်မ့ၢ်တၢ်မံၤလၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတကလုၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ဟ်လုၢ်ဟ်ပျာအီၤ ဒီးအဝဲမ့ၢ်အိၣ်လၢပထံပကီၢ်န့ၣ် ပထံမုၢ်ကီၢ်မုၢ်ဒီးထံမုၢ်ကီၢ်ဟၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတကလုၣ်လၢအအိၣ်ဝဲက့ၤဒိၣ်ပျာယီၢ်ပျာန့ၣ်လီၤ.

ဝီရိယတဖန်

နံပါတ်	ဝီရိယ	အဓိပ္ပာယ်
၁	အနှစ်တိုက်တိုက်	ပျလအတဒိကနသုဂ်ကသးပျအကလုာ်ဒီးမဖဲအသးသုဂ်တဖန်
၂	အထိးမိာ်ပျာ်	ဒ်ကညီပျထူလံဖိမိာ်လုာ်ပာ်လုာ်အတဖံးတဖ်မအလုာ်အလုာ်အိဂ်ဝဲအသိး ထိးမိာ်ခိဂ်မုာ်ထိးခဲလက်အကျါတဖုလအဘဂ်တဖ်ပာ်ခိဂ်ပာ်နအိန့ဂ်လီ

တဖ်မလီလပဒီးန့ဂ်ဘဂ်အီလတဖ်ဖဲပုဖိတယုာ်အံ၊ မုာ်တဖ်မနုာ်သုဂ်တဖန်လဲဂ်.

တၢ်ဘီနၢ

တၢ်ဘီနၢမ့ၢ်တၢ်တူၢ်ဒိၣ်ကီၤဒိၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်ဒုၣ်တၢ်ထူၤဒီးဟံးကဲအီၤလၢကညီပုၤထူလံၤဖိလၢပုၤလံၤလံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ယဲၤပူၤဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဘီနၢကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်, ဒ်ပမ့ၢ်ပပုၤအတၢ်တဲၤယုၤဝဲအသိးမ့ၢ်ဒ်လၢအံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပုၤန့ၣ်ပုၤဟံးခွါအိၣ်ဝဲဒၣ်တဂၤ ဒီးအမံၤမ့ၢ်စီၤကီၤသ့ၣ်ဟီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအံၤဆီဟံၣ်ဆီယီၤဒီးထီၣ်ဖိန့ၣ်မါဝဲၤ အဖိခွါအိၣ်န့ၣ်ဂၤဝဲၤအလီၢ်ခံအမါသံသဒၣ်ကွံာ်အီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲအိၣ်တ့ၢ်ဒီးအံးထွဲကွၢ်ထွဲကွၢ်အဖိန့ၣ်ဂၤအံၤတယံာ်တမီၢ်ဘၣ်ဒီးထံၣ်လိာ်အသးဒီးနီၢ်ဒုၣ်မ့ၢ်ဘီ, လၢအဘၣ်တၢ်ကီးစ့ၢ်ကအီၤလၢနီၢ်မ့ၢ်ယၢ်ဒီးအဲၣ်လိာ်အသးဒီးဆီဟံၣ်ဆီယီၤကဒီးအသိတဘျီန့ၣ်လီၤ. နီၢ်ဒုၣ်မ့ၢ်ဘီအံၤမ့ၢ်မါတဂၤလၢအတမ့ၢ်ဖိမ့ၢ်လံၤဘၣ်ဒီး ကွၢ်စီၤကီၤသ့ၣ်ဟီၤအဖိတမ့ၢ်နီၤတစဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲစီၤကီၤသ့ၣ်ဟီၤလဲၤဖဲးလဲၤမၤတၢ်အလီၢ်ခံန့ၣ်, နီၢ်ဒုၣ်မ့ၢ်ဘီမၤအိၣ်အဖိခွါန့ၣ်ဂၤအံၤနးနးကျဲၤကျဲၤဒီးတကးဘၣ်အမဲာ်ညါ ကျဲၤထီၣ်ဖးလီၤစ့ၢ်ကီးလၢကမၤသံကွံာ်အဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဆၣ်မၤဝဲလၢအကစၢ်တဘျီဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤကွဲၤန့ၢ်လွဲၤန့ၢ်ဝဲဒၣ်အဝဲစီၤကီၤသ့ၣ်ဟီၤလၢကမၤသံကွံာ်အဖိသ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤဖဲအဝဲလဲၤမၤတၢ်ဟဲကွၢ်ဒီးဖဲဟါခီလီၤအဆၢကတီၢ်တဲဘၣ်အဝဲလၢနမ့ၢ်တမၤသံနဖိခဲလၢာ်ဘၣ်န့ၣ် ယအိၣ်ဒီးနၢတသ့ဘၣ်. အဝဲန့ၣ်အဲၣ်ဘၣ်အမါနီၢ်ဒုၣ်မ့ၢ်ဘီဒိၣ်န့ၢ်အဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးအယီၤတုၤမ့ၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်ဒီးကွဲၤထီၣ်အဖိန့ၣ်ဂၤလၢာ်ဒီးလဲၤသကိးဆူပျၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တုၤအလဲၤတုၤလၢပျၢ်

ပူဇော်အပျော်နှင့်ချစ်ခင်တော်ပူဖိုးဒိဋ္ဌိဖးထိတပူ ဇီးတံစံးဝဲလတော်ပူအံ့ပူမုာ်လဲန့ၣ်လီၤဟးထီၣ်ဝဲန့ၣ်ကဘၣ်ထီၣ်လီၤလၢ ယီၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်အခါကိးယီၤအဖိကိးဂၤဒဲးဆူတော်ပူဇီးတဲယုၤအဝဲသ့ၣ်တော်ယဲယုၤန့ၣ်လီၤ. ဇီးဝဲလၢအဖိတဖၣ်မံဘၣ်အ သးကိးဂၤဒဲးအဆၢကတီၢ်န့ၣ်, စီၤကီၤသ့ၣ်ဟီၤဟဲက့ၤထီၣ်ဒီးထူးထီၣ်ကွံာ်အယီၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံအဖိတဖၣ်တော်ကီၤတံာ် ခဲဘၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. လၢအကျါအသဒါတဂၤမံမိာ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ထီၣ်ပစိာ်လိာ်သးနွံဆီ မုာ်လၢတော်ပူန့ၣ်ယီၤဝဲ ပုၤနွံဂၤအယီၤလီၤ. နအမံမိာ်ဝဲအသိးအဝဲဒိဋ္ဌိတဂၤအိၣ်လၢတော်ဖိလၢကတံာ်တဆီတဆီဒီးမုာ်အသဒါတဂၤန့ၣ်အိၣ်လၢ တော်ဖိခိၣ်ကတံာ်အယီၤ ဟးထီၣ်ဘၣ်လၢတော်ပူဇီးဝဲလဲလီၤန့ၣ်က့ၤအဒိပုာ်ဝဲတဖၣ်အယီၤသ့ၣ်ဒီးမၤပူဖျဲးက့ၤအဒိပုာ်ဝဲတဖၣ်လၢ တော်သံးဒီးဟဲက့ၤက့ၤဆူအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.

တုၤမုာ်အဟဲက့ၤတုၤလၢအဟံၣ်ဒီးအမိာ်ယာ်တဂၤလီၤခါအသး ဇီးဟံတံာ်ကမၣ်လၢအဝဲအဖိခိၣ် လၢအဝဲန့ၣ်တမၤ သံအဖိဘၣ်အယီၤလီၤ. လၢခံတဘျီ တဲကဒီးအဝဲလၢ နမုာ်တမၤသံနဖိဘၣ်န့ၣ် တံာ်ခါလၢအဘၣ်အီၤန့ၣ်ဘျီဝဲတသ့ဘၣ်. တုၤမုာ်ဆ့ၣ်ထီၣ်ဒီးအဝဲန့ၣ်ကွဲထီၣ်ကဒီးအဖိနွံဂၤလၢာ် ဒီးလဲၤသကိးဆူပုၤပူန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီ ဝဲအလဲတုၤလၢသ့ၣ် ယီၤဖးဒိဋ္ဌိတထူၣ်အခိၣ်ထံးန့ၣ် ကျိန့ၣ်နီၣ်ပျီနီၣ်ဝဲ ဒီးပျီထီၣ်ဝဲတဆီတဆီ ထီၣ်ဘးလၢခံဒီးကိးထီၣ်ဝဲဒၣ်အဖိကိးဂၤဒဲးဒီး ဝဲမုာ်ဟါလီၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ် တဲစၢန့ၣ်အဖိလၢတော်ယဲယုၤန့ၣ်လီၤ. အဖိကိးဂၤဒဲးကနၣ်ပူမုာ်အယီၤ မံဘၣ်ကဒီးအသးကိးဂၤ ဒဲးန့ၣ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်အဟဲက့ၤလီၤဒီးကျိတဲာ်ကွံာ်နီၣ်ရဲၣ်ပျီနီၣ်ဝဲတၢ် တုၤလၢသ့ၣ်ခိၣ်ထံးဒီးဟဲက့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. မုာ်ဆ့ၣ် ထီၣ်တံာ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်လၢအဖိမံဟံၣ်ထီၣ်န့ၣ် ပုၤဒိပုာ်ဝဲဖိနွံဂၤအံၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ဂီၤတံာ်ဒိဋ္ဌိမးန့ၣ်လီၤ. ဇီးဝဲမုာ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်မံ ဘၣ်သးအဆၢကတီၢ်န့ၣ် ဖိလၢအသဒါတဂၤတံာ်ဒုးမံမိာ်ကဒီးအီၤလၢကဘၣ်အိၣ်ကနဲစီပျီလိာ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကွံာ်သ ကိးသ့ၣ်ဒုးဒီးထံၣ်ဝဲလၢကနဲတဖၣ်အိၣ်ဝဲဒီးအိၣ်ဝဲအခါပျီလိာ်အခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်ကလံာ်မုာ်ဟဲဝဲဒီးဝဲဘီၣ် တဖၣ်ဟူးဝးဝဲအခါဝဲဘီၣ်တဘီၣ်ဟဲလီၤလၢအပုၤသဒါတဂၤအအိၣ်ဒီးပုၤသဒါအံၤဖိၣ်ယာ်ဝဲမးမးဒီးဝဲဘီၣ်တဘီၣ်န့ၣ်လီၤ ဆိတုၤလၢသ့ၣ်ခိၣ်ထံး အယီၤအဝဲက့ၤလီၤဆူသ့ၣ်ခိၣ်ထံးဒီးအဝဲဟံးထီၣ်က့ၤနီၣ်ရဲၣ်ဒီးပျီထီၣ်န့ၣ်က့ၤအဝဲတဖၣ် ဒီးအဝဲ ကိးဂၤဒဲးဟဲက့ၤလီၤဘၣ်ဆူသ့ၣ်ခိၣ်ထံးဒီးပူဖျဲးလၢတော်သံးဒီးဟဲက့ၤဆူအဟံၣ်ဒီးအညီၣ်န့ၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

ဒီးဝဲအဟဲက့ၤတုၤလၢအဟံၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်အမိာ်ယာ်တသးမံနီတဲးဘၣ်. ဘၣ်တနံၤဝဲအဝဲလဲၤမၤတံာ်အဆၢ ကတီၢ်န့ၣ် အမိာ်ယာ်အံၤခွဲးလီၤန့ၣ်မုာ်လၢဖုဒါခိၣ်ဒီးမၤအိၣ်ဝဲတံာ်ဒိပုာ်ဝဲတဖၣ်နးနးကလဲာ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမုာ်အဝဲဟဲက့ၤတုၤဟံၣ် အဆၢကတီၢ်န့ၣ်အဝဲလီၤခါထီၣ်ကဒီးအသးဒီးလဲၤဟံးန့ၣ်ဝဲဆီဒိဋ္ဌိတဖျၢၣ်ကမၤထီၣ်ဝဲလၢအကိာ်ပူ ဇီးထူၣ်ပျံာ်လီၤဝဲလၢအ ဝဲမံညါမၤဝဲအဝဲကွံာ်ဒီးတဲဝဲ, “ယတဲန့ၣ်မၤသံကွံာ်နဖိနတမၤသံဘၣ်အယီၤယကသံလီၤ. ယတံာ်ခါအစုၣ်ထီၣ်လံ. နမုာ် မၤသံန့ၣ်ယတံာ်ခါဘျီလီၤ”. မုာ်ဆ့ၣ်ထီၣ်ဒီးအဝဲန့ၣ်ကွဲထီၣ်ကဒီးအဖိနွံဂၤလၢထံကျိဖးဒိဋ္ဌိတဘီၣ်အပူဇီးလၢထံကျိအံၤ အိၣ်ဒီးကတံာ်ဖးဒိဋ္ဌိတဖျၢၣ်လီၤ. စီၤကီၤသ့ၣ်ဟီၤအံၤလဲၤန့ၣ်ဝဲဆူကတံာ်ပူ ဇီးကိးန့ၣ်ဝဲအဖိတဖၣ်ဆူကတံာ်အပူန့ၣ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်

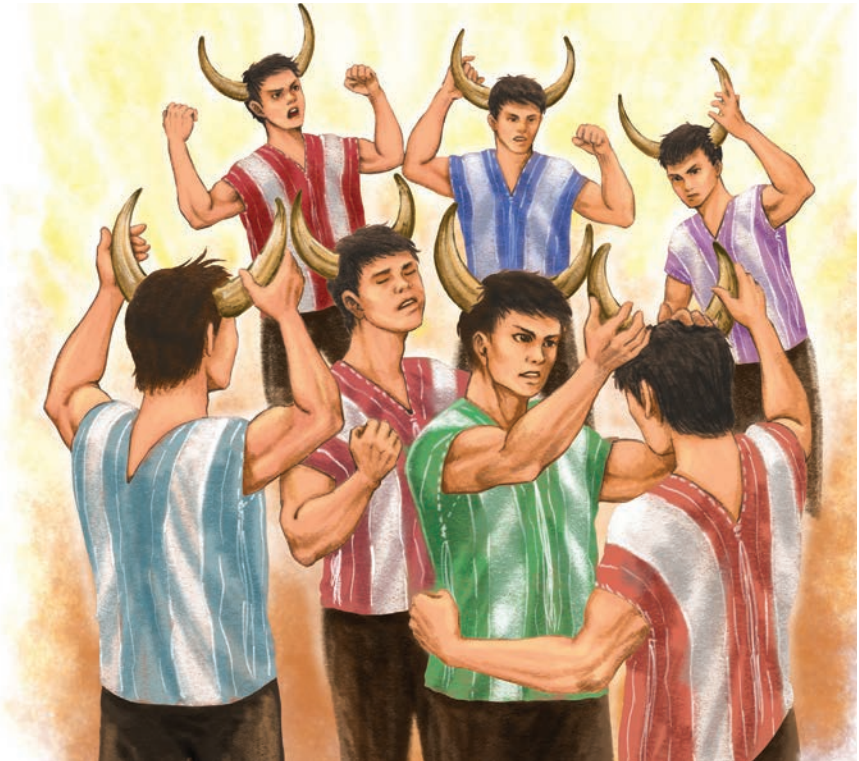

အဝတ်နုကဒီးတံလဲပူဒီးယံဝ်ယံဝ်အဖိတဖၣ်မံဘၣ်အသးကိးဂဒီးကးဘယံဝ်ကတံအခိၣ်ဝံ ထီၣ်လီၤထွံကွံၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ထံကျိဖးဒိၣ်အပူန့ၣ်လီၤ.

ကတံတဖျၢၣ်လၢပူဒီးပုၣ်ဝဲမံဘၣ်အသးလၢအပူန့ၣ်ဂအံလီၤထွံဘၣ်လၢဒီးတကါအနီ ဒီးဒီးတကါဟဲလၢကျဲန့ၣ်ဘၣ် ဝဲအစိ ဒီးဒီးတကါကိးထီၣ်ဝဲလၢအကလုာ်ဖးဒိၣ်, “ပံယံဝ်ပဲၣ်, တၢ်နာယံ, တၢ်နာယံ, တၢ်နာယံလၢပူဖိသ့အစိ”, ဒီးပူ ဒီးပုၣ်ဝဲန့ၣ်န့ၣ်ဟူဘၣ်တၢ်ကလုာ်ဒီးအသ့ၣ်ပျံးသးဖးတၢ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ဒီးတကါဟဲတုၤလၢအဝဲသ့ၣ်အကပဒီး ပုၢ်အသဒါတဂၤန့ၣ်ယုကညးဒီးတကါဒီးစံးဝဲ, “မၤသံပုၤတဂ့ၤ, နတၢ်မၤမ့ၢ်အိၣ်ပကမၤစၢန့ၣ်” လီၤ. ဒီးတကါတူၢ်လိာ်အ တၢ်ယုသကွံၣ်ကညးဒီးက့ၤကိးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဆူအဟံၣ်ဒီးပံၣ်ဝဲဒ်အဖိတၢ်နီၢ်ဒီးမၤဝဲအလဲဖဲန့ၣ်အခုးန့ၣ်လီၤ. ဖဲပူဒီးပုၢ် ဝဲန့ၣ်ဂအံလဲဖဲန့ၣ်ဝဲဒုးအခါန့ၣ် လဲၤကွဲးန့ၣ်ဝဲချံတဘျီကိးမုၢ်နံၤဒီးဒ်သိးကက့ၤဒီးဝဲအဂီၢ်လီၤ. ဒိဖျိလၢတ့ၣ်န့ၣ်ချံအယိ ခုးန့ၣ် တလဲၣ်ဝဲဒ်ဒီးတကါသးလီဝဲအသိးန့ၣ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်တဲဒီးတကါ နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးလၢအလဲၣ်န့ၣ် နဘၣ်ကွၢ်လၢနခံမိၣ်. ဒီးတ ကါကွၢ်လၢအခံဒီးတဲထီၣ်ဝဲ, “ဖဲပျဲန့ၣ်ဘၣ်လံ. ခဲကံၣ်ပမၤတဝးဘၣ်. ဘၣ်လံ”. ဒီးဖဲန့ၣ်အခါပူဒီးပုၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်ကူၣ်ထီၣ် န့ၢ်တၢ်ဒီးလဲၤပူန့ၣ်ဝဲသံးအါအါဂီၢ်ဂီၢ်ဒီးဒုးအိၣ်ဒီးတကါပုၣ်ပုၣ်ခံၣ်ဂအံလၢသံး ဒီးဖဲဒီးတကါမဲၣ်ဟံးဒီးမံဘၣ်သးအခါလဲၤ ဘျးတၢ်ဝဲအမဲၣ်ချံလၢကသံၣ်တယံးခံၣ်လၢလၢ် ဒီးအဒိပုၢ်ဝဲန့ၣ်ဂလၢၣ်ဝဲထီၣ်အချံလၢကယုၢ်ပူဖျဲးအသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးဖဲအဝဲသ့ၣ်ဝဲအချံဒီးဟဲက့ၤလၢကျဲအဆၢကတီၢ်န့ၣ် ဒီးတကါမံၣ်ထီၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢပူကူၣ်အီၤအယိကျဲး စးစီၣ်ထီၣ်က့ၤအမဲၣ်ချံဒ်သိးကထံၣ်က့ၤတၢ်အဂီၢ် ဒီးတုၤမ့ၢ်အစီၣ်ဝဲန့ၢ်လံဒီး လူဝဲပူဒီးပုၢ်ဝဲန့ၣ်ဂန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲဒၣ် လၢဒီးတကါပုၣ်တဂၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးအဆူၣ်ဖးထီတဘိဒီးတုၤမ့ၢ်အထံၣ်စိပူဒီးပုၢ်ဝဲန့ၣ်ဂလၢအဒီးချံန့ၣ်ဒီးထဲးလီၤအဆူၣ်ဒီး ကွံၣ်စိဝဲဆူပူဒီးပုၢ်ဝဲအချံဒီးစဲထီဝဲအယိ ဒီးတကါအံၤထုးက့ၤဝဲချံကယိကယိဒီးဖဲချံန့ၣ်ဟဲက့ၤဘျးကတုၤလၢဒီးတကါအ အိၣ်အဆၢကတီၢ် ထီၣ်ကံၣ်ဘိတဘျီယူလီၤဒီးတံၣ်တံၣ်ဝဲဒီးတကါအဆူၣ်တဘိအံၤအယိ ပူဒီးပုၢ်ဝဲန့ၣ်ဂအံၤအသးသမူ ပူဖျဲးဝဲန့ၣ်လီၤ. အနံၣ်ယံဝ်ထီၣ်တဘျီ ပူဒီးပုၢ်ဝဲန့ၣ်ဂအံၤဒိၣ်တုၤခိၣ်ပျဲဒီးသ့ၣ်ညါက့ၤလီၤတံၣ်လီၤဆဲးလၢအမိၢ်န့ၣ်တၢ်မုၢ်ယံၢ် အိၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိတချုးအက့ၤတုၤလၢအဟံၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ဟံလီၤအသးလၢကက့ၤမၤသံအမိၢ်ယံၢ် ဝံမးကလဲၤမၤသံတၢ်မုၢ်ယံၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အက့ၤတုၤလၢအမိၢ်ယံၢ်အးခိၣ်ထံးန့ၣ်ကိးလီၤအမိၢ်ယံၢ် ဒီးမၤဝဲလၢထါ ဒီးစံး ဝဲ, “ဒုၣ်မုၢ်ဘိဟဲလီၤဟဲလီၤ, ချါန့ၣ်ဂအိၣ်သ့ၣ်တမိ”, တုၤမ့ၢ်ဒုၣ်မုၢ်ဘိဟဲလီၤဒီးဘိးဝဲအကိၣ်ဒီးအိၣ်အသ့ၣ်တမိဝံဒီး လဲၤ ဝဲလၢတၢ်မုၢ်ယံၢ်အတၢ်လီၢ်န့ၣ်လီၤ. တချုးအလဲၤတုၤလၢတၢ်မုၢ်ယံၢ်အလီၢ်ဒီးဘၣ်န့ၣ် လၢကျဲလဲၤမၤလိန့ၢ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အ ကလုာ်ကလုာ် ဒီးမၤန့ၢ်အတၢ်စုကဝဲခိဖျိတၢ်ထီထီၣ်အနၢၤကျိၢ်ပနၢ်လၢအကဘျၢၣ်သံကွံၣ်တၢ်မုၢ်ယံၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲ သ့ၣ်တဂၤဒီးတဂၤကျိၢ်န့ၢ်အနၢၤလၢသ့ၣ်ထၢနၢၤ ဒီးထီထီၣ်ဝဲလၢအခိၣ်လီၤတဂၤဝံတဂၤန့ၣ်လီၤ. အဒိပုၢ်ဝဲယုကန့ၣ်ပူဝဲတ ပၤတထံၣ်တပၤတထံၣ် မ့မုၢ်လၢအသဒါတဂၤစံးဝဲတထံၣ်တမးတကျၢၤဘၣ်အယိ မၤအဒိပုၢ်ဝဲပူန့ၢ်အီၤတပၤသထံၣ်

တဲလဲအတဲာ်မးဒိၣ်တဲးန့ၣ်လီၤ. တူၤ
 မ့ၢ်အလဲၤတူၤဖဲတဲာ်မ့ၢ်ယၢ်အလီၢ်ဒီးကိး
 လီၤတဲာ်မ့ၢ်ယၢ်ဒီးဘျၢၣ်သကိးတဲာ်မ့ၢ်ယၢ်
 တဖုးစးထီၣ်လၢအဒိပုၢ်ဝဲၣ်အဝဲၣ်ကိတဂၤ
 ဝံတဂၤ တူၤယီၤလၢအသဒါတဂၤဘျၢၣ်
 ဝဲဆူၣ်ဆူၣ်ကလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်
 ဘျၢၣ်တဲာ်မ့ၢ်ယၢ်အဆၢကတီၢ် ထီၣ်ဂံၢ်
 ဖါတဘ့ၣ်ကိးထီၣ်မးကျၢ်ကျၢ်ဩး,
 “ခွဲးတံးတံးခွဲးလၢအဒိခဲၣ်ခဲၣ်တထံၣ်
 သံ”, ဖဲန့ၣ်တဘျီယီၤ ပုၢ်သဒါခွဲးဒ်ထီၣ်
 ဂံၢ်ဟ့ၣ်ကျၢ်အိၤဒီးတဲာ်မ့ၢ်ယၢ်သံတဘျီ
 ယီၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီးဖဲတဲာ်မ့ၢ်ယၢ်သံဝံအလီၢ်ခံ
 အဒိပုၢ်ဝဲၣ်နွံၤကအံၤဟဲက့ၤလၢကျဲအခါ
 အဝဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘိၣ်လီၤအနၢၤန့ၢ်ကိး
 ဂၤဘၣ်ဆၣ် မ့ၢ်မ့ၢ်အပုၢ်သဒါတဂၤတခီန့ၣ်

ဘိၣ်လီၤဝဲတန့ၢ်လၢဘၣ် ခိဖျိအထီထီၣ်အနၢၤကျၢ်မးအယိန့ၣ်လီၤ. အဝဲၣ်သ့ၣ်
 တဖၣ်သ့ၣ်ကညီၤသးကညီၤအိၤဘၣ်ဆၣ် မၤစၢၤအိၤလၢကထဲးထီၣ်က့ၤအနၢၤတန့ၢ်လၢဘၣ်. ဒီးဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ် အပုၢ်
 သဒါတဂၤအံၤတဲဘၣ်အဝဲၣ်လၢယက့ၤဆူၣ်ပူၤသဝီပူၤန့ၣ်ယက့ၤတဘျၢၣ်လၢဘၣ် ခိဖျိယတလီၤကံၢ်ဒီးပုၤကူပုၤကညီၤဒ်သု
 အသိးဘၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. ယကအိၣ်တ့ၢ်က့ၤဖဲက့ၤပူၤပုၤဒီးတဘၣ်ဟဲမၤဘူးယၤလၢတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. ပုၢ်သဒါတဂၤ
 အံၤခိဖျိဟးအိၣ်လၢပုၤပုၤယံၣ်ထီၣ်တဘျီ ကဲထီၣ်က့ၤတဲာ်မံၤတဲာ်ထၢဒီးလၢခံက့ၤကဲထီၣ်က့ၤလၢတဲာ်မံၤလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအ
 မ့ၢ်တၢ်ဘီနၢၤန့ၣ်လီၤ. လၢတဲာ်သ့ၣ်ကညီၤသးကညီၤဘၣ်အပုၢ်သဒါအံၤအဖိခိၣ်, အဝဲၣ်တဖၣ်လဲၤဆူၣ်န့ၢ်အိၤမ့ၢ်ဖိထံဖိ ဘၣ်ဆၣ်
 တဲဘၣ်အဝဲၣ်လၢခိဖျိသါကဲထီၣ်က့ၤတဲာ်မံၤလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလံအယိ သုတဟဲမၤဘူးလၢအိၤတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. တဲဘၣ်အဝဲၣ်
 တဖၣ်လၢသုမ့ၢ်ဟဲန့ၣ်ဟဲက့ၤလၢခံကတဲာ်တဘျီဘၣ်လီၤ ဒီးဟဲစိၣ်န့ၢ်ယၤထဲနီၣ်သ့ၣ်ခဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ယကအိၣ်က့ၤလၢခံက
 တဲာ်တဘျီလီၤ. အဝဲၣ်ခွါတဖၣ်လဲၤဆူၣ်န့ၢ်အိၤမ့ၢ်ဖိထံဖိတခီန့ၢ် လၢအတအိၣ်ဒီးတဲာ်ဒိကန့ၣ်အပုၢ်သဒါအကလုာ်ဘၣ်အယိ,
 ပုၢ်သဒါလၢအကဲထီၣ်က့ၤတၢ်ဘီနၢၤတဖုးအံၤ လၢတဲာ်သ့ၣ်ဒိၣ်သးဒိၣ်အပူၤ ဘျၢၣ်တဆုခွဲးထီၣ်အဝဲၣ်လၢအနၢၤ ဒီးအဝဲၣ်တဖၣ်

သံဒီးဖျိုးထိုင်ဆူမူခိန်ခဲလက်ဒီးကဲထိုင်ကွာဆန်အမုာ်န့ၣ်လီၤ. မ့မုာ်ပုၤသဒါတကအံၤအိၣ်တုၤကွာလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒ်ဆန်ဖိ
ကီၢ်ဖိအသိး ဒီးဖဲအလါဘၣ်အခါ တၢ်စူမူခိၣ်ထံကလၢကွံၣ်ဒီးဆန်တဖၣ်ဖျါဆုံထိုင်တလီၤလဲတၢ်အၢၣ်တအိၣ်လၢအဆၢ
ကတီၢ်န့ၣ်အၢၣ်ကၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ထါဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဘီၣ်နၢၤ

“အမုာ်ထိုင်ယုဖျၢၣ်ပြဲၣ်, အမုာ်လီၤယုဖျၢၣ်ပြဲၣ်,
ထိုင်ယုဖျၢၣ်ဖျါအဖျၢၣ်ဆံ, လီၤယုဖျၢၣ်ဖျါအဖျၢၣ်ဆံ,
ဖီဟဲထိုင်စိဘျၢၣ်ကွၢ်ဘျး, တၢ်ကနၢၤပုၤမ့ၢ်တၢ်အံၤ”

ပမုၢ်ပပုၤအတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထူ

တၢ်ဘီၣ်နၢၤအၢၣ်ကၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထိုင်ကွၢ်ဒီပုၤဝဲခါတဖၣ်လၢတဘျီတခါမၤသံဘၣ်ဝဲ ဒီးအိၣ်လီၤဖးလိာ်သးအ
စိစိအယုၣ်ယုၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲဖဲအအၢၣ်ကၤအခါ ဟဲကွၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်ထိုင်အသးဒီဖုဒီကရၢဒီးယုၣ်ထိုင်အကီၢ်ဘိဆူမူခိၣ်ဆူ
ဆန်အမုာ်အအိၣ်ဒီးကိးထိုင်လၢအကလုာ်ဖးဒိၣ် န်သိးအဝဲသ့ၣ်နီၣ်ထိုင်ကွၢ်အဝဲယုၣ် ဒီးကိးဩကွၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဘီ
နၢၤဘၣ်သကၢ်လိာ်သးအဆၢကတီၢ် စံၣ်ဝးတရံးဝဲတၢ်ဟံၣ်ခိၣ်တၢ်လီၤတတီၤတီၤတုၤတီၢ်မုာ်တဖၣ်ဘျၢၣ်ဝဲ, ထူကဒိၣ်အသးတက
ဒိၣ်တကဒိၣ် ကဲထိုင်ဟီၣ်ခိၣ်လုၤတၢ်ကျါန့ၣ်လီၤ. ဒီးအၢၣ်လီၤကွၢ်တၢ်ဒီးအဝဲတဖၣ်လၢ ဖဲအဘျၢၣ်အဝဲအခါယီၢ်ဘၣ်
ဝဲအဟၢဖၢအယိ, အဝဲအအ့ၣ်ဖျိုးထိုင်ဘၣ်အစုဒုခိၣ်ဒု ဒီးအတၢ်ဘီထီတီၢ်ကွၢ်ဝဲတုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီးတၢ်ဘီၣ်နၢၤအံၤပုၤတနီၤနီၤကိးစ့ၢ်ကိးအိၣ်လၢဘီၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. စးထိုင်ဖဲန့ၣ် ဖဲအနီၣ်ထိုင်ဘၣ်ကွၢ်အသးအခါ သး
ဘၣ်ဒိဝဲဒိၣ်မးလၢအယီၢ်ဘၣ်အဝဲလၢအခိၣ် ဒီးအၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤကွၢ်အသးလၢစးထိုင်မုာ်တနံၤန့ၣ်ဒီးလီၤစိလီၤထီ, တၢ်ဘီ
နၢၤန့ၣ်မ့ၢ်ဘျၢၣ်ဘၣ်ပုၤကညီတကလၢလၢန့ၣ် တယီၢ်သံဝဲလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အယိမ့ၢ်ဘျၢၣ်ဘၣ်ပုၤကညီန့ၣ် ပုၤမ့ၢ်အိၣ်လၢ
ကျါခိၣ်လီၤလၢလံးလံးန့ၣ်တယီၢ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်ဘီၣ်နၢၤမ့ၢ်လုၤဘျၢၣ်ပုၤကညီန့ၣ် တဘၣ်ထိုင်သ့ၣ်ထၢနၢၤအခံဘၣ်
နမ့ၢ်ထိုင်သ့ၣ်ထၢနၢၤအခံန့ၣ်ဘျၢၣ်နၢၤကသံလီၤ. မ့ၢ်လၢသ့ၣ်ထၢနၢၤအံၤမ့ၢ်အနၢၤအယိန့ၣ်လီၤ. နတဘၣ်ထိုင်စ့ၢ်ကိးလၢသ့ၣ်
တယၤအခံဘၣ် နမ့ၢ်ထိုင်လၢသ့ၣ်တယၤအခံန့ၣ် ကခိးနၢၤတုၤလၢနလၢၣ်လီၤဆူန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘီၣ်နၢၤန့ၣ်တုၤအဖါပုၤထိုင်
တဘျီ အစုဒုအခိၣ်ဆံး ဒီးတၢ်ကိးအိၣ်လၢအိၣ်ဆံးခိၣ်, တယံၣ်ခိၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘီၣ်နၢၤတဘျီအခါမ့ၢ်ပုၤကညီပိာ်ခါ မ့ၢ်ဒုၣ်ပဒီပုၤဝဲလၢအမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်, တကးဘၣ်မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်သူတၢ်ပုၤ
အယိ တၢ်တဘၣ်မၤသံအိၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်တဘၣ်အိၣ်အိၣ်လၢအပုၤအဝဲပုၤလုၤခိၣ်ဖိဒ်နၢၤယၤတဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တခး

အိတ်ဒီးမသံအီဘတ် ပှသးပှလပှဟ ပတ်အိတ်ဝဲဒတ်လကုလပှဒီးလကစာ်ကလိအကျါန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အိတ်ဝဲဒတ်ဒီးအတၢ်ဒုတ်တၢ်ထူတန့ၣ်တဘျီ လအဝဲသ့ၣ်လဲထီၣ်ဘါဝဲကစာ်ကလိန့ၣ် ပှသးပှဖဲစိတဲစိစၢပှဒ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

ဝီၤသြဲတဖၣ်

နီၣ်ဂံၢ်	ဝီၤသြဲ	အနီၣ်ပညီ
၁	တမုၢ်ဖိမုၢ်လံၤ	ပှလအတအဲၣ်ဖိအဲၣ်လံၤဒီးတၢ်ရှုလိၣ်သးဒီးအဖိအလံၤတဂ့ၤ
၂	ကွဲထီၣ်	ကိးထီၣ်
၃	လီဆါအသး	ပတ်မအသးလအဆိးက့
၄	နီၣ်ပှါနီၣ်စဲ	ဝၣ်သိၣ်, ဝၣ်က့လတၢ်ကတဲၣ်ကတီၤအီၤလတၢ်ကထီၣ်သ့ၣ်အဂီၢ်
၅	ပှါထီၣ်	လဲထီၣ်ဆုသ့ၣ်ဖးထီအခံခိဖှိဝၣ်ဒုဒီးဝၣ်က့သ့ၣ်တဖၣ်
၆	နီၣ်ရဲၣ်ပှါနီၣ်စဲတၢ်	ဝၣ်ဒုလအဆိးဖိဒီးဘျုထီထီ. ဝၣ်က့လအဘၣ်တၢ်ကျိစူအီၤစူစူဖိ
၇	လီဆိ	ကွံၢ်လီၤ
၈	ကိး (ဖိး)	ကျိန့ၣ်, ဘၢၣ်ဖှိန့ၣ်ဒ်သိးကကဲထီၣ်ချံအဂီၢ်
၉	မဲၣ်ဟံး	ပှအီၤသံးဖိလအဟးလီၤယံၤဖဲအမုၢ်သးအခါ
၁၀	ဘးတၢ်	မတၢ်ယၢ်အီၤ
၁၁	တလီၤလဲ	တၢ်တအိတ်ဖှါဆံဆံပှိပှိဘၣ်
၁၂	အၢၣ်ဂၤ	ကိးပသုဖးထီလတၢ်ကလုၢ်အသိၣ်ဖးဒိၣ်အပှါ

တၢ်မလိလပဒီးန့ၣ်ဘၣ်အီၤလတၢ်ယဲၤပူဖိတယုၢ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်မနုၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်.

ဘိဉ်သိဉ်

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပျၢပျၢန့ၣ်ပျၢဒီပုၢ်ဝဲၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ခံၤ ဇီးအဝဲသ့ၣ်ဖဲအိၣ်ဝဲဒၣ်ခူးတလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဇီးအခူးတလီၢ်အံၤဒီးကတၢအသးဒီးသဝီတဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဇီးပျၢဒီပုၢ်ဝဲၣ်ခံၤဖဲအကူးဘုအဆၢကတီၢ် အဝဲၣ်တၤကွၢ်ထီၣ်အပုၢ်အမဲၣ်ဒီးတဲထီၣ်ဝဲဒၣ်, “ဒုဖိစၢ, ပမၤတၢ်ကသူတအိၣ်ဒ်အံၤပကလဲၤဟ့ၣ်အိၣ်ပျၢထိးဖါလၢပျၢဟံၣ်ဝဲၣ်ခိတကပၤန့ၣ်တဖုၤ”. ဇီးအပုၢ်တဲဆၢအဝဲၣ်လၢ မ့ၢ်နလဲၤဟ့ၣ်အိၣ်ကဘၢဒ်လဲၣ် ဇီးမ့ၢ်နဟဲက့ၢမိၣ်ပျၢထိးဖါအံၤဘၣ်ကန့ၢ်ဒါ. ဇီးအဝဲၣ်တဲဆၢက့ၢအီၤလၢ သါမၤသ့ဘၣ်ဆၣ်သါကဘၣ်သူကသံၣ်ခ့န့ၣ်လီၤ. ဇီးအပုၢ်တဲဆၢက့ၢအီၤကွၢ်လၢနလီၤ. ဇီးအဝဲၣ်တဲဘၣ်အီၤလၢ သါကအ့ၣ်တံၢ်ယၢ်ကသံၣ်ခ့တထံးလၢသါမဲအလီၢ်ခံတကပၤ ဇီးကမၤယၢ်အီၤဒ်သိးသါကပျီၣ်လဲကွံၣ်သါသးဆူဘိဉ်သိဉ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဇီးတဲဘၣ်အပုၢ်လၢဖဲသါမ့ၢ်ဟဲက့ၢအ့ၣ်မိၣ်ယုၣ်ထိးအခါန့ၣ် နကဘၣ်တီၢ်သါဒီးနီၣ်တီၢ်ဆါဆါတုၤကသံၣ်ခ့တထံးလၢသါကမၤယၢ်အီၤအံၤဖျိးထီၣ်ကွံၣ် ဇီးယကကဲထီၣ်က့ၢပျၢကညီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲပျၢဒီပုၢ်ဝဲၣ်ခံၤအံၤအၢၣ်လီၤလိာ်သးဝံၤအလီၢ်ခံ အဝဲၣ်တၤကလဲၤယီၤဆူခူးအယၢဒီးဟံးန့ၢ်ကသံၣ်ခ့ဒီးအ့ၣ်ဂူၤချၢထီၣ်ကသံၣ်ခ့ဝံၤတဘျီယီ ပျီၣ်လဲကွံၣ်အသးဆူဘိဉ်သိဉ်နီၢ်နီၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဝါလအကဲထိုင်ဘိသိပ်တဒအံလဲလီဆူသဝီပူဒီးထံပံပူထိးဖါမံလီတဒ ဒီးအုဉ်ထိုင်ထိးဖါတဒအံ အကိာ်န့ဉ်လီ. ဖဲထိးဖါကိးထိုင်ဋ္ဌဋ္ဌအဆာကတီာ် ပုဒီဟံဉ်ဒီလီလတ်ပျံတံာ်ဖုးအပူကိးပသုထိုင်ဝဲ, “ဘိသိပ်အိဉ်ပူ ထိး ဘိသိပ်အိဉ်ပူထိး” န့ဉ်လီ. ဖဲပုဒုဖိသဝီဖိသ့ဉ်တဖဉ်စံဉ်ပူဖျးအသးဆူတံာ်လီဂအဆာကတီာ် ဘိသိပ်တဒ အံပုထိုင်ထိးဖါတဒအံ ဒီးဟဲက့ယီဆူအခုးဒဲန့ဉ်လီ. ဖဲအဟဲက့တုအခုးဒဲအခိဉ်ထံးအဆာကတီာ်, ဒ်အဝါမလိာ် တုာ်အီတချူးဒံးလကလဲဖိဉ်အိဉ်ပူထိးအဆာကတီာ်အသိး အပုာ်တဂအံဟံးန့ဉ်နီဉ်တီာ်တဘိဒီးတဒးမးအဝါတဂအံ အနါဒုခံ တုကသံဉ်ခုတထံးအံဖျးထိုင်ကွာ်မးအသးန့ဉ်လီ. ဖဲကသံဉ်ခုလီတံာ်ဝဲအလီခံထိးတဒလအဝါလဲအိဉ် အီတဒလီတံာ်ကွာ်လဟီဉ်ခိဉ်လီ ဒီးအဝါတခိဉ်ပျိာ်လဲကွာ်အသးဆူပုကညီန့ဉ်လီ. ဒီးပုဒီပုာ်ဝဲခံဂအံယီအိဉ်ဒီးဖိ အိဉ်တုအိဉ်က့ထိးတဒအံန့ဉ်လီ. အါနံအါခိဉ်ဖဲအဝဲသ့ဉ်မတံာ်အဆာကတီာ်အပုာ်တဂတဲဘဉ်အဝါလ, “အါကွီဇ, ကသူလကလံဇဲဉ် ဘဉ်လဲဟံးအိဉ်ကဒီးပူထိးတဒခိ”. ဖဲန့ဉ်အဆာကတီာ်အဝါတဲဆာအီ, “အးလါဂဲတကဲဂဲတမုာ် လာဘဉ်”. ဒီးအပုာ်တဲဆာကဒါက့အီလ တဘျီအံသါကမလသါကစာ်. ဒီးဖဲန့ဉ်အတဲဘဉ်အဝါလသါဟဲက့မုာ်တု နကဘဉ်တီာ်သါဒံးသါတီာ်န့ဆူဉ်ဆူဉ်နီ. အဝါတခိအါဉ်လီထွဲဝဲဒုအပုာ်အခံန့ဉ်လီ. အပုာ်လဲယီဟံးန့ဉ်ကသံဉ် ခုတလိဉ် ဒီးအုဉ်ဒုချာကဒါက့အီဝဲဖဲအပျိာ်လဲအသးဆူဘိသိပ်တဘျီ လဲယီဆူပူသဝီပူဒဲထိးကဖိဉ်အိဉ်ပူထိး အဂီာ်န့ဉ်လီ. ဒီးဖဲအအုဉ်ထိုင်ပူထိးဖါအဆာကတီာ် ထိးဖါကိးထိုင်ဋ္ဌဋ္ဌ, ပုဟံဉ်ဖိသ့ဉ်တဖဉ်ကိးပသုထိုင်, “ဟ့ဘိသိပ် အိဉ်ပူထိး” ဝဲယုာ်ကွာ်ဝဲဒုန့ဉ်လီ. ပုာ်သဒါလအကဲထိုင်ဘိသိပ်အံ ဖဲပုဒုဖိသဝီဖိသ့ဉ်တဖဉ်ယုာ်ကွာ်အ လီခံအဝဲပုထိုင်ပူထိးဖါဒီးဟဲက့ကဒါက့ဆူအခုးဒဲန့ဉ်လီ.

ဖဲအဟဲက့တုအဝါအိဉ်ဆာကတီာ်အဝါတဂအံပျံဘဉ်အီခိဖျိအကဲထိုင်ဘိသိပ်နီကီာ်အယီ အဝါစံဉ်ကွာ် ဆူတံာ်လီအဂန့ဉ်လီ. ခိဖျိအပုာ်သဒါတဂအံအကသံဉ်ခုလအကမာယာ်အီအံတလီတံာ်ဘဉ်ဒီးတပျိာ်လဲက့အသး ဆူပုကညီလာဘဉ်အယီ အိဉ်သံသိကွာ်ထိးဖါလအဟဲက့စိာ်တဒအံန့ဉ်လီ. ဒီးအသးစုာ်ကိးတံာ်ဆုာ်ကဒါက့အီ ဆူမံလတ်ပုကျါဒီးဟးအိဉ်ပူဒုဖိသဝီဖိအကျိာ်ပနာ်ဒီးပုကုပုကညီအယီ ကဲထိုင်တံာ်မဲတံာ်ထာတကလုာ်န့ဉ်လီ. ဖဲအ ပုာ်သဒါလအမုာ်ဘိသိပ်တဒအံဟးဝုာ်လီလကုဒိဉ်ပုာ်ယိာ်ဒီး ထီထီလီလီတံာ်လအံလဘးကတံာ်တံာ်အနံဉ်လအ ဆံအတီာ်ပူန့ဉ်လီ. ဒီးဖဲဟီဉ်ကဝီဝဲန့ဉ် တံာ်ကစိဉ်ဟူထိုင်သါလီလဘိသိပ်ဟးအိဉ်တံာ်အယီ သဝီဖိလအလဲဆူ ဟထံးဒုသဝီသ့ဉ်တဖဉ် ဖဲအလဲတံာ်က့တံာ်အဆာကတီာ် လဲမုာ်တတုဆူအဝဲသ့ဉ်တံာ်ဟံပနီဉ်အလီဘဉ်တခိကဘဉ် မံသကိးလကုပူပုာ်ပူန့ဉ်လီ. ဒ်သိးကပူဖျးဒီးတံာ်အတံာ်သီ လီဆီဒုတံာ်ဘိသိပ်အတံာ်မပျံမပုးအဂီာ် တံာ်လီာ် တံာ်ကျဲလအဝဲသ့ဉ်တချူးမံဒံးဘဉ်န့ဉ်ကဘဉ်စုဉ်ကွာ်ကံာ်ကွာ်ဆီအီန့ဉ်လီ. ကံာ်ထိုင်ယံဆီယံမုာ်ဂုတခိအဝဲသ့ဉ်ပူ ဖျးဒီးတံာ်အတံာ်သီသ့ဝဲဒုန့ဉ်လီ.

ဘၣ်တနံၤတခိၣ်ဘီၣ်သိၣ်အဝဲၣ်လၢအ
မ့ၢ်ပျၢကညီတဂပၣ်လီၤအသးလၢက
လဲၤဟးဆူပၤထံးန့ၣ်လီၤ. ဝဲအလဲၤလၢ
ကျဲအဆၢကတီၢ် တၢ်ခံးန့ၢ်အီၤအယိ
ဘၣ်မံအိၣ်ဘျဲးအိၣ်သၢလၢပျၢပူန့ၣ်လီၤ.
ဝဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ် အဝဲၣ်ဆိယံဘၣ်
ဆၣ်တၢ်ပနီၣ်ဒုးန့ၣ်ဖျါအီၤလၢအတဂူ
မံဝဲတၢ်လီၤအံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ကဘၣ်မံ
လၢသ့ၣ်ခံးမံတသ့, ကဘၣ်မံလၢဟီၣ်
ခိၣ်လီၤဒီးဒုးဝဲတဘၣ်လၢ. လၢခံအ
ဝဲၣ်တဂအံၤကျဲထီၣ်ဖးလီၤလၢကထု
ထီၣ်န့ၢ်ဝဲဒၣ်တြၢဖးဒိၣ်တဖျါ ဒီးက
စၢလီၤကစၢအီၤဒ်ဘံယဲၤအသ့အသိး
လၢသ့ၣ်လီၤဒီးဘၣ်မံလၢအပူန့ၣ်လီၤ.
ဝဲအထုတြၢတဖျါအံၤဝံအလီၢ်ခံ အ
ဝဲစၢလီၤကစၢအီၤဝဲသ့ၣ်ပျၢတကူအ
လီၢ်ဝံအလီၢ်ခံ တုၤမ့ၢ်ဘၣ်လီၤတဘျီ
လဲၤမံနီၤအိၣ်ဘျဲးအိၣ်သၢဝဲန့ၣ်လီၤ.
ဝဲတၢ်ခံးလီၤသီသီအလီၢ်ခံအဝဲၣ်တဂ
အံၤန့ၢ်ဟူတၢ်သိၣ်ဖးဒိၣ်တခါဒီးကွၢ်
ယီၤဝဲထံၣ်လၢအမ့ၢ်ဘီၣ်သိၣ်ဖးဒိၣ်တ
န့ၣ်လီၤ.

ဒီးဘီၣ်သိၣ်တနုအံၤဟဲထီၣ်
သ့ၣ်ခံးဟဲယီၤဆူအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.
ဒီးအဝဲၣ်တဂအံၤလၢတၢ်ပျၢတၢ်ဖုးအပူ

ကနီးကစဉ်ဒီတဂညါန့ၣ်လီၤ. ဘီၣ်သိၣ်အံၤယုၤယီၤအစုဒီးကဟံးထီၣ်အိၣ်ဘၣ်ဆၣ်ဟံးတတုၤ, ကကိၣ်လီၤအကိၣ်စ့ၣ်ကီးကိၣ် လီၤတတုၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်အဝဲၣ်လၢအအိၣ်ဖဲတြၢပူၤတဂဆိကမိၣ်ထီၣ်လၢ သံဂုၤမူဂုၤလၢတၢ်ဟံးဆူၣ်ဟံးဒူထီၣ်သးအပူၤဟံးထီၣ် အယၢ်တဘျီဒီးဖဲထီၣ်ဝဲဒၣ်ဘီၣ်သိၣ်တဒုအံၤအနါဒုခံ ဒီးတဘျီယီၤကသံၣ်ခ့တလိၣ်ဖျိးထီၣ်ကွံာ်လၢအပုၤလၢအမ့ၢ်ဘီၣ် သိၣ်တဒုအံၤအကိၣ်ပူၤဒီးလီၤတၢ်ဆူၣ်ဟံးခိၣ်လိၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအလီၤတၢ်တုၤလၢဟီၣ်ခိၣ်လိၤအခါဘီၣ်သိၣ်တဒုအံၤပျီၣ်လဲက့ၤအ သးဆူၣ်ပုၤကညီန့ၣ်လီၤ. အပုၤတဂအံၤဖဲအကဲထီၣ်က့ၤပုၤက့ၤပုၤကညီအဆၢကတီၢ် တၢ်ဂီၢ်တၢ်ချီၣ်ဘၣ်အသးအယီၤ မၤအ ဝဲၣ်မၤကဲၤန့ၢ်အိၣ်မ့ၢ်အုၤဖၣ်ဆါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲၣ်တဂအံၤသးဒုဒီးဒုဒုဒုလၢမ့ၢ်တၢ်အံၤတၢ်အနီၢ် မ့တမ့ၢ်တၢ်အဘျီၣ် လဲၣ် ဖဲလၢအဝဲၣ်ထံနီၤဖးအိၣ်ဂ့ၤတသ့ဒုဒုဘၣ်ဒီးဆိမိၣ်ထီၣ်လၢအသးကံာ်ပူၤ, “ဖဲမကၤနဟဲဒ်ဘီၣ်သိၣ်အသးဒီးခဲအံၤ နအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လိၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအပုၤအဂၤအံၤယုၤကညးအိၣ်အါစုအါဘျီလၢကမၤကဲၤန့ၢ်အိၣ်မ့ၢ်အုၤ အယီၤ လၢခံကတၢ်အဝဲတုၤလီၤန့ၢ်အိၣ်မ့ၢ်အုၤအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လိၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးထံၣ်ဝဲလၢအပုၤတဂမၤကဲၤ ထီၣ်မ့ၢ်အုၤအယီၤ ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢပုၤတဂအံၤကမ့ၢ်ပုၤကညီနီၢ်နီၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အိၣ်ခိးဝဲၣ်တုၤလၢမ့ၢ်ဆူၣ်ဝါထီၣ် ဂ့ၤတတုၤမးစံၣ်လီၤလဲၤယီၤဆူၣ်အပုၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲအက့ၤလီၤတုၤဆူၣ်ဟံးခိၣ်လိၤအခါ, အပုၤကဒုးကဒုၣ်တၢ်လၢအလိၤဒီးတဲအိၣ် နမ့ၢ်လၢတၢ်ဝဲၣ်တဂၤ နမၤသါဒ် အံၤနးဒိၣ်လဲၣ် ဒီးသါဘၣ်ဟးဝုၤဝီၤလၢကုၤလၢပုၤကျါအကတီၢ် သါတီၢ်သ့ၣ်တီၢ်သးတဘၣ်နီၣ်တမံၤလၢဘၣ်. လၢအ ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိနမ့ၢ်တီၢ်သါဒီးနီၣ်တီၢ်ဆါဆါဒ်သါတီၢ်နၢအသးဒု ပကဟးပိာ်လိာ်ဘၣ်ပခံလီၤ. ခိဖျိနတတီၢ်သါဘၣ်အ ယီၤသါဘၣ်ဟးအိၣ်သံသိမိလါ, ဟးအိၣ်ပုၤက့ၤပုၤကညီအယီၤ ကဲထီၣ်တၢ်ကိတၢ်ခဲဖးဒိၣ်တခါလီၤ. အဝဲၣ်တဲက့ၤအိၣ်ခဲ အံၤနတီၢ်ပျီၣ်တီၢ်ပျု ရးဒိၣ်မးအယီၤ က့ၤပိာ်က့ၤသါခဲဒီးက့ၤအိၣ်က့ၤအံၤသၣ်ဒ်သိးနဆူၣ်နပျု ကလီၤမၢ်ကွံာ်. ဒီးလၢခံက့ၤ ပုၤသဒါလၢတဘျီအခါကဲထီၣ်ဘီၣ်သိၣ်အံၤပျီၣ်လဲက့ၤအသးဒ်ပုၤကညီအသးန့ၣ်လီၤ.

ပုၤသးပုၤတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထူ

- တၢ်စူၢ်တၢ်နၢအိၣ်ဝဲလၢဘီၣ်သိၣ်အံၤအစုမုၢ်အိၣ်ယဲာ်ဘိ အခိၣ်မုၢ်အိၣ်လွံာ်ဘိဒီးကဲဝဲပုၤကညီတတၢ်ဘီၣ်သိၣ်တ တၢ်အယီၤ တၢ်တမၤသံအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဖဲအကဲထီၣ်က့ၤဘီၣ်သိၣ်လံၤလံၤမ့ၢ်က့ၤဝဲထံကစၢ်ကီၢ်ကစၢ် စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်ဒီးလူၤစံၣ်ညီၣ်က့ၤဝဲဒုၣ်တၢ်တတီတတြၢလၢ ပုၤကညီမၤဝဲတဖၣ်လီၤဆီဒုၣ်တၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်ဆိဝဲပုၤလၢအမၤကမ့ၢ်တၢ်တဖၣ်အတၢ်ပလီၢ် ဒ်အမ့ၢ် အဒိ-တၢ် ကမ့ၢ်မုၢ်ကမ့ၢ်ခွါမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်န့ၣ်, အဝဲၣ်ဟဲဖျါထီၣ်တဘျီယီၤကိးထီၣ်လၢဟံၣ်ခိၣ်ဟံၣ်လၢ, ဒီးအိၣ်ဝဲတၢ်ဖိတၢ်လံၤ လီၤဆီဒုၣ်တၢ်ပနၢ, ထိး, မဲာ်တဲးလဲးအယီၤ ပုၤမၤကမ့ၢ်တၢ်တဖၣ်တဲလီၤက့ၤအတၢ်ကမ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

- အဝဲစံညီစွဲကိးပျလအလုထံသးကီ လအတဘဉ်ထွဲဘဉ်တဖဉ်အိဉ်စွဲကိးန့ဉ်လီ. တံးစံးဝဲဒဉ်လအသဝီတဖဉ်အပူ ဝဲစိးခဲအံးအကတီ, ထံဖိကီကစါတဂဟးသဒဉ်ကွဲအဒုသဝီဝံးအလီခံ, ကီကစါတအိဉ်လအအပိ လအတံးဂဲထံဂဲကီအဂီ ပျသဝီဖိတဂစံးလီအသးလအကမဘဉ်က့အထံကီဒီးလဲသးဝဲခးဝဲထံကစါဟးအလီခံအပိ, ဘိဉ်သိဉ်ဖးဒိဉ်တဒုဟဲဝဲဒီးစံဉ်ပျဟးဂီကွဲဝဲအတံးသးခဲလဂ်န့ဉ်လီ. လအတံးန့ဉ်အပိပျတဂအံးဘဉ်ဟဲက့စံဉ်က့ဝဲဆူအသဝီလအတံးပျတံးဖုးဖးဒိဉ်အပူ ဒီးတုမုးမဆါတနံးအံးသးခးတဘူဉ်လအဘဉ်န့ဉ်လီ. အပိဘိဉ်သိဉ်မုးထံကစါကီကစါအပျဲ, မုးတံးသူတံးပျတကလုလအသ့ဉ်ညါတံးဂုးမး, စံဉ်ညီတံးတီဝဲအပိ, ပျတဘဉ်မသံအီဒီးအိဉ်အီဘဉ်န့ဉ်လီ.

ဝီညဲတဖဉ်

နီဉ်ဂံ	ဝီညဲ	အခိပညီ
၁	ဒီးကတု	တံးကွဲဆါဉ်မဲလီဉ်သးယံပယံပ
၂	စုဉ်ကွဲကံကွဲ	တံးဒူးကွဲတံးလအဝံတမံမံအဖိခိဉ်ဒီးတံးအစလအဟဲအိဉ်ဖျါထီဉ်ဒ်လဲဉ်အဂ့

တံးမလီလအပဒီးန့ဉ်ဘဉ်အီလအတံးယဲပူဖိတယုအံး မုးတံးမနုးသ့ဉ်တဖဉ်လဲဉ်.

ထိပ်ခွထိပ်ကိး

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပျၢန့ၣ်ထိပ်ကိးဒီမိၢ်ဖါအိၣ်ဝဲဒၣ်ခံဘၣ်လၢပျၢဖးဒိၣ်တဘျီအပူၤန့ၣ်လီၤ. ထိပ်ကိးဒီမိၢ်ဖါခံဘၣ်အံၤ မ့ၢ်လဲၤဒီးလဲၤယုၣ်, မ့ၢ်က့ၤဒီးက့ၤယုၣ်တပူၤယီထီၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ယံၣ်ထိပ်တဘျီ ထိပ်ကိးအမိၢ်တဘျီဘၣ်ဒိၣ်ဘၣ်ဖိထိပ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ် အမိၢ်တဘျီတဲဘၣ်အဖါလၢ ခီဖျိလၢသါဘၣ်ဒိၣ်ဘၣ်ဖိလံအယိနယုၣ်သါလီၤသါကျဲဘၣ်ထိပ်လံ. အဖါတဘျီတခီ လၢတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံအပူၤ လဲၤယုၣ်န့ၣ်အမိၢ်အလီၢ်အကျဲဖဲသ့ၣ်ဖးဒိၣ်တထူၣ်လၢအအိၣ်ဒီးအပူၤဟံတထူၣ်အခံ လၢအတြီၢ်ဝဲဒၣ်ထိပ်ကိးမိၢ်တဘျီဟုၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်တထီၣ်န့ၣ်အမိၢ်တဘျီအလီၢ်ဂ့ၤဒီးဘၣ်ဘၣ်ဘၢဘၢအဂီၢ် ထိပ်ကိးအဖါတဘျီလဲၤယုၣ်န့ၣ်ကိးယိး, သ့ၣ်ထူးဝၣ်ထူး, ကီၤလီၤဒိၣ်ဒါအဖီသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးဟဲက့ၤယုၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်အထူးသ့ၣ်တဖၣ်တုၤအကဲထိပ်ကွဲကွဲန့ၣ်တဘျီ ဘျးတၢ်ယၢ်န့ၣ်အမိၢ်အဟုၤအပူၤခိၣ်ထိးဝးဝး ဒီးပၢ်တၢ်ဒၣ်ထဲအမိၢ်အနိးဟံထဲတဘျီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်အမိၢ်တဘျီတဲဘၣ်အဖါနသးမ့ၢ်တီၤဒီးသါန့ၣ်သါကဟုၤသါဖိဖဲအံၤ ဒီးနဲတခီတကဘၣ်လုၢ်သါ. ထိပ်ကိးအဖါတခီဒ်အမူအဒါအိၣ်အသိး, လဲၤယုၣ်အိၣ်တၢ်ဖျိတၢ်သၣ်လၢပျၢပူၤဒီးဟဲက့ၤလုၢ်အိၣ်အမိၢ်ကိးနံၤဒဲးလၢတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံဒီးတၢ်သ့ၣ်တီၤသးရၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်ဘၣ်တနံၤတခီၣ်, လၢတၢ်ဘျီတၢ်တီၢ်တဂ့ၤဘၣ်အပူၤ ဖဲထိပ်ကိးအဖါတဘျီအံၤလဲၤယုၣ်အိၣ်န့ၣ်အမိၢ်တၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ် လဲၤဖါလီၤဘၣ်လၢပျၢဒီးကွဲလၢချၢၣ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. ထိပ်ကိးဖါတဘျီအံၤဖဲအဘၣ်ကွဲဝံအလီၢ်ခံဂုၢ်ထူၣ်ဖျၢၣ်အသးလၢဂံၢ်လၢဂံၢ်ဘၢ ဒီးသ့ၣ်ဂဲၤဝဲလၢဂံၢ်သ့ၣ်လၢဂံၢ်သး ဒီးခံကတၢ်တုၤကွဲဘိကံၢ်တူၢ်ကွံၣ်အလီၢ်ခံယုၤပူၤဖျးအသးယုၣ်ဒီးကွဲဘိတကုၢ်လၢန့ၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲလဲၤကွဲထီၣ်လၢသ့ၣ်ကျါဝၣ်ကျါတၢ်လီၢ်တတီၤဒီးဘျီလီၤကွံၣ်အကွဲကယီကယီန့ၣ်လီၤ. ထိပ်ကိးဖါတဘျီအံၤဘျီလီၤကွံၣ်အကွဲကန့ၣ်အဂီၢ် တံၢ်တံၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဖးယံၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ် အမိၢ်တဘျီတခီခိးကွၢ်လၢအိၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါလၢအဆၢကတီၢ်ဘၣ်လံလၢကဘၣ်အိၣ်တၢ်လံဘၣ်ဆၣ် အဖါတဘျီတဖဲက့ၤဟံထီၣ်ဒီးဘၣ်. ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်အမိၢ်တဘျီအံၤဆိမိၣ်ထီၣ်လၢအသးကံၢ်ပူၤလၢ ထိပ်ကိးဖါတဘျီအံၤဒုတတီၤတလီၤဒီးသါလၢဘၣ် ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကဟးဂဲၤလံဒီးအပိးအဖီလၢအဂၤလံ. ဟးအဲၣ်ဘၣ်အဲၣ်ဘၢသါလံဇါသၢ. တၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်လံလၢသါကဘၣ်အိၣ်သါဆၣ်လံဒီးအဝဲဟဲက့ၤတတုၤဒီးဘၣ်. အတမ့ၢ်ပုၤလၢအတီၤဒီးသါလၢဘၣ်အယိ သါကဟုၤဖျိတုၤလၢသါသံတစုဖဲသ့ၣ်ကိပူၤအံၤလီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ် ထိပ်ကိးဖါတဘျီအံၤပျဲဒီးတၢ်သ့ၣ်ကိၢ်သးဂီၤခီဖျိတၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်လံလၢအကဘၣ်က့ၤဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ထိပ်ကိးမိၢ်တဘျီန့ၣ်အတၢ်အိၣ် ဘၣ်ဆၣ်ဘျီလီၤကွဲတန့ၢ်ဒီးဘၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.

ဂုဏ်လိာ်ဘျီလီၤကွဲလၢာ်သ့ၣ်လၢာ်သး ဒီးလၢခံကတၢ်အတၢ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်ဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲအဘျီကွဲန့ၣ်တဘျီယီၤက့ၤ ယူယီၤစိာ်ယီၤသ့ၣ်သ့ၣ်ဆူထီၣ်ကိးမိာ်အအိၣ် ဖဲသ့ၣ်ကိအကယန့ၣ်လီၤ. ဟ့ၣ်အိၣ်ထီၣ်ကိးမိာ်သ့ၣ်သ့ၣ်ဘၣ်ဆၣ်အတ အိၣ်ဝဲလၢဘၣ် ဒီးတုၤဒၣ်လဲာ်အတကတိတၢ်ဒီးအိၣ်လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ကိးဖါတဘျီအံၤဖျဲလဲဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ် ကျိးဒီးတၢ်မၤတံာ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဆၣ် အမိာ်တကနီၤယုာ်အိၣ်လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢခံကတၢ်ထီၣ်ကိးမိာ်တ ဘျီအံၤတဲဆၢက့ၤထီၣ်ကိးဖါတထံၣ်ဖိလၢ, “န့ၣ်အံၤနတမ့ၢ်ပုၤလၢအအဲၣ်တၢ်အဲၣ်တီၤဒီးယၤလၢဘၣ်, နအိၣ်ဒီးတပူၤနဖိ, နအိၣ်ဒီးနဘျးနဘျၣ်, ဒီးနအဲၣ်ဘၣ်အဲၣ်ဘၢယၤလံအယီၤ သါကတုၣ်သံကွံာ်သါသး ဒီးသါတအိၣ်လၢသ့ၣ်သ့ၣ်လၢနဖဲ က့ၤစိာ်လၢဘၣ်”. တချုးဒီးလၢထီၣ်ကိးမိာ်တဘျီအံၤသံဒီးဘၣ်အဆၢကတၢ်န့ၣ်ဆိၣ်ယီၣ်တၢ်ဒီးစံးဝဲ, “သါမ့ၢ်သံဝံအ လီၤခံ ဖဲသါမ့ၢ်လိၣ်ထီၣ်ကဒါက့ၤအသးအသီတဘျီကဒီးန့ၣ် သါကဘၣ်မ့ၢ်နီၤပုၤမုၢ်ဖိလၢအသဒါတက ဒီးမ့ၢ်နဲလၢအ မ့ၢ်ထီၣ်ကိးဖါတဘျီအံၤလၢခံတယုာ် နမ့ၢ်လိၣ်ထီၣ်က့ၤနသးန့ၣ် နကဘၣ်မ့ၢ်ပုၤဖိၣ်ယဲဖိ. ဒီးနမ့ၢ်အိၣ်လၢထံထၣ်န့ၣ်သါ ကဘၣ်အိၣ်လၢထံခံ, ဒီးနမ့ၢ်အိၣ်လၢထံခံတခီ သါကအိၣ်လၢထံထၣ်. သါမ့ၢ်လိၣ်ထီၣ်ကဒါက့ၤသးဝံအလီၤခံ မ့ၢ်လၢ ပုၤပိာ်ခွါန့ၣ်တစိးသးသါတအဲၣ်ဒီးကတိၤသကိးတၢ်ဒီးအိၣ်နီတကလၢဘၣ်”.

ဒီးလၢခံကတၢ်ထိးကိာ်မိာ်တဘျီအံၤခီဖျိတအိၣ်လၢအဆၣ်ဘၣ်အယီၤအသးလီၤဖျု ဒီးအသးသမူဟးထီၣ်ကွံာ် ဝဲဒၣ်ဖဲသ့ၣ်ကိပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ထီၣ်ကိးဖါတဘျီဆိမိၣ်ထီၣ်လၢအသးကံာ်ပူၤ, “တၢ်အံၤတၢ်ကီလံ, ယကျဲးစးတဲနာ်ဟံ တၢ်မၤသးဒီးယၤနီၢ်နီၢ်ဘၣ်ဆၣ်အတနာ်ယၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ယဆၢမုၢ်လၢလၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီကအိၣ်ဒီးယၤတဘျီဘျီဒီးက ကျဲးစးတုၤလၢကထံၣ်လိာ်ဘၣ်သးဒီးန့ၣ်အသီတဘျီဒီး”. ထီၣ်ကိးဖါတဘျီအံၤကွံာ်ထွဲထီၣ်ကိးမိာ်တဘျီအံၤအလီၤဒီး တဲထီၣ်ဖျဲးထီၣ်ဝဲဒၣ်, “လၢတၢ်သ့ၣ်တီသးလီၤအပူၤ, နမ့ၢ်လိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဖုးလၢနီၢ်ပုၤမုၢ်ဒီးသါမ့ၢ်လိၣ်ထီၣ်က့ၤသးလၢဖိၣ် ယဲဘၣ်ဆၣ် မ့ၢ်တနံၤပကဘၣ်ထံၣ်လိာ်ကဒါက့ၤပသးသပုၤကတၢ်န့ၣ်လီၤ”. ဝံအလီၤခံထီၣ်ကိးဖါတဘျီယုၤဝုၤဝီ ထီၣ်ဆူမုၤဖိ တုၤဆူတၢ်အၢၣ်အဖိခိၣ် ဒီးထူဘိၣ်ထီၣ်အဒံးဆု ဒီးလီၤတဲာ်ဘၣ်လီၤလီၤဆူလၢခိၣ် ဒီးသးသမူဟးထီၣ် ကွံာ်တဘျီယီၤဖဲန့ၣ်လီၤ.

ဒီးဖဲထီၣ်ကိးမိာ်ဖါခံဘၣ်အံၤသံကွံာ်အလီၤခံ, တၢ်မၤအသးတဘျီလၢလူၤလၢခိၣ်န့ၣ်စိၤပၤအဖိမုၢ်ဖိလိၣ်ထီၣ်ဖဲ ထံထၣ်တကန့ၣ်လီၤ. နီၢ်ပုၤမုၢ်ဖိတကအံၤအတကတိဒီးပုၤပိာ်ခွါနီတကနီတထံၣ်ဘၣ်, ကတိၤဒၣ်တၢ်ထဲအပၢ်စိၤပၤတက ဖိန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိးလၢထံခံတကယန့ၣ်ပုၤဖိၣ်ယဲအိၣ်ဖဲန့ၣ်တကဒီးအိၣ်ထဲဒီဖဲလံခံဂၤဖိန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲဒီဖဲလံခံဂၤ အံၤမၤတနံၤအိၣ်တနံၤဒီးမၤလၢဂီၤအိၣ်လၢဟါလီၤ. နီၢ်ပုၤမုၢ်ဖိတကလၢအအိၣ်ဖဲခူဒိၣ်ဝုၢ်ထီတကအိၣ်ယံာ်ယံာ်ဘျီသ့ဆၢသ့ ပုၤသ့ပုၤသ့ဖိဒီးဒိၣ်တုာ်ခိၣ်ပုၤထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်အပၢ်စိၤပၤတခီဘၣ်ကိာ်ဘၣ်ဂီၤတၢ်လၢအဂီၢ်ဒီးတဲအိၣ် တမ့ၢ်ဘၣ် ဖိမုၢ်တက နအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်လၢလူၤလၢခိၣ် တုၤခဲအံၤနကတိတၢ်ဒီးပုၤပိာ်ခွါနီတကမ့ၢ်အဘၣ်ကိတၢ်မနုၤလဲာ်. ဆၢကတၢ်

တူယီလံလာဘၣ်ယုန့ၣ်အဖိမုၣ်အဟံၣ်အယီအဖိအဝလံ. တၢ်ကီလၢယဖိမုၣ်တကတကတၢ်တၢ်ဒီးပုၤပိၣ်ခွါအံၤ ဘၣ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤမၤကီးအိၣ်လဲၣ်. ဒီးစီပၤဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤတၢ်ဆူအထံဖိကီၢ်ဖိကမုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ် လၢပုၤပိၣ်ခွါတဂၤလၢလၢအကတၢ်တၢ်ဒီးသၢဖိမုၣ်သဒါဒီးအတၢ်မ့ၢ်ကတၢ်ဆၢတၢ်ဒီးအိၣ်န့ၣ်သၢကဖျိအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲစီပၤတဂၤအံၤဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ကစီၣ်ဒ်အံၤဝံၤအလီၢ်ခံ ပုၤပိၣ်ခွါလၢအအိၣ်ဖဲအထံလီၢ်ကီၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ် ဟဲကတၢ်တၢ်ဒီးအဖိမုၣ်ကိးနံၤဒီးယၣ်ယၣ် ဘၣ်ဆၣ်အတၢ်တကတၢ်ဆၢတၢ်ဒီးအိၣ်နီတဂၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢကတၢ်ကတၢ်တၢ်လၢအနံၣ်ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်တအိၣ်နီတမံၤဘၣ် အယီစီပၤတဂၤအံၤသံကွၢ်အပျဲၢ်အဘီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ မ့ၢ်ပုၤပိၣ်ခွါလၢသၢထံသၢကီၢ်အံၤလၢလံၤခါ. ဒီးအပျဲၢ်အဘီၣ်တဲဆၢအိၣ်လၢပုၤပိၣ်ခွါဖိၣ်ယဲဖိလၢအအိၣ်ဖဲထံကွၢ်ခံအိၣ်တ့ၢ်ဒ်ထဲတဂၤဇိန့ၣ်လီၤ. ဒီးစီပၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုၢ်လၢတၢ်ကလဲၤကိးန့ၢ်အိၣ်ဖိၣ်ယဲဖိ ဒီးသၢဖိမုၣ်အတၢ်မ့ၢ်ကတၢ်တၢ်ဒီးအိၣ်ဒုသၢကဖျိအိၣ်ဒီးသၢဖိမုၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခိဖျိဖိၣ်ယဲဆၢခိၣ်လၢအအိၣ်ဒီးအဖံလုၢ်ဒ်ထီၣ်အိၣ်အံၤကူကဆုယၣ်တကူတလၢ ဒီးဘၣ်အိၣ်ဖျိၣ်အိၣ်ယၢ်ဒီးဟံၣ်တဂၤယီတဝါဘၣ်အယီ လဲၤထံၣ်လိၣ်သးဒီးစီပၤဖိမုၣ်တဘျီဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်စီပၤအပျဲၢ်အဘီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တခီ ဒ်တၢ်ကလုၢ်အသိးကွၢ်အိၣ်တခီအလၢကဘၣ်လဲၤဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဖိၣ်ယဲဖိအံၤပျဲၢ်တၢ်ဒ်မးဒီးဆိကမိၣ်ထီၣ်လၢအသးကံၢ်ပူၤ တၢ်အံၤစီပၤတဂၤအံၤမၤလိၣ်ယၢအံၤမ့ၢ်အကမၤသံယၢတခီခါ. ဒီးဖဲန့ၣ်အဆၢကတၢ် အဖံသးပုၤတဂၤဟဲဟံၣ်ထီၣ်လၢအးပူၤဒီးတၢ်တဲအိၣ် လံၤခွါအးလဲၤမိၤ. တချးအခါလီၤအခိၣ်အဆၢကတၢ် အဖံသးပုၤတဲအိၣ်လၢ ခိဖျိစီပၤအလီၢ်အကျဲဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တဒ်သိးဒီးန့ၣ်ဘၣ်အယီ ယကတဲၣ်ကတၢ်န့ၢ်န့ၢ်ဟုၤလၢတၢ်န့ၢ်ထံၣ်တဘျီဒီးဆိဒ်သၢဖျၢၣ်. ဝံထီၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအဖံကတၢ်န့ၢ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးလဲၤပိၣ်စီပၤအပျဲၢ်အဘီၣ်အခံန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲဖိၣ်ယဲဖိတဂၤလဲၤတူလၢစီပၤအန့ၢ်ပူၤအဆၢကတၢ် နီၢ်ပုၤမုၣ်ဖိတဂၤကွၢ်စူၣ်လီၤတၢ်လၢတၢ်ဖိခိၣ်ဖဲအအးဟံၣ်ကိအကဆူးပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲဖိတဂၤဟးဒီးနံၤကျဲအယီဘၣ်မုၢ်ဘၣ်လၢလံၤလၢကဘၣ်ဖိအိၣ်တ့ၢ်အိၣ်တၢ်အဂီၢ်လံၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲလဲၤဟံးထီၣ်အဟုၤသးဒီးသဟးဖိတဖျၢၣ်ဒီးသ့ထီၣ်အဟုၤသးဝံၤဟဲကွၢ်စိၣ်ဖဲနီၢ်ပုၤမုၣ်ဖိအအးဖိအခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖိၣ်ယဲအံၤလဲၤယုန့ၢ်လၢဖိခံဖျၢၣ်လၢကဆိထီၣ်လၢဆိလၢကဖိအိၣ်မ့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဆိလီၤသဟးဖိအိၣ်မ့ၢ်လၢလၢဆိခိၣ်ဘၣ်ဆၣ်အတၢ်တဂၢ်ဘၣ်. အမ့ၢ်ပုၤလီၤသဟးတကမၤအတၢ်ထံလီၤလူကွၢ်လၢအဂၤတကမၤအယီဘၣ်ဟံးယၢ်ဒီးအစုတပၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဆၢကတၢ်နီၢ်ပုၤမုၣ်ဖိတဂၤအတၢ်ကွၢ်စူၣ်ခူသ့ၣ်အိၣ်ဖဲအးကဆူးန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲဖိအံၤမၤဝဲဒ်အံၤယံၣ်ယံၣ်တဘျီနီၢ်ပုၤမုၣ်ဖိတဂၤအံၤလၢတၢ်သ့ၣ်အ့ၣ်ကံၢ်သးအ့ၣ်ကံၢ်အပူၤ ကွၢ်လီၤတၢ်ဆူဖိၣ်ယဲအအိၣ်ဒီးတဲထီၣ်ဝဲ, “ဖိၣ်ယဲဇနတကျိးသံ နနးသံထဲအံၤမ့ၢ်အဘၣ်မနုၤလဲၣ်. နတၢ်ကူၣ်တၢ်မိၢ်တအိၣ်နီတဖဲလဲၣ်. တၢ်လၢလၢဆိန့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ဆိလီၤလၢသၢဖျၢၣ်. ပုၤတဆိထဲလၢခံဖျၢၣ်ဘၣ်”.

ဖဲန့ၣ်တဘျီဖိၣ်ယဲဖိအံၤတၢ်န့ၢ်ယၢဝဲလၢစီပၤဖိမုၣ်သဒါအံၤအတၢ်ကတၢ်တၢ်ဒီးအိၣ်တဘျီလံ. ဝံၤအလီၢ်ခံဖဲအဒိထီၣ်မ့ၢ်ဖဲလၢဆိခိၣ်ဒီးအမ့ၢ်ကလၢထီၣ်ပြးပြးအဆၢကတၢ် နီၣ်ဒိကွၢ်တဘျီလၢအယီဟံၣ်အံၤအံၤဆိးတံၢ်ယၢဘၣ်လၢအ

ယိုးဒယားအလံအပေါ် ဟားယုဝဲဝဲတော်ခိတ်တော်ယာဘၣ်ဆၣ်တထံၣ်ဘၣ်. ခီဖျိဟားယုနီၣ်ဒိကွၢ်တဘၣ်ဘၣ်ဒီးမုၢ်ကလၢ်ထီၣ်လံ
အပေါ် လၢတၢ်ပစုၢ်ပတုၤအပူၤ ဖိၣ်ယဲဖိအံၤဘါယီၤအမုၢ်လၢအကလၢ်ထီၣ်အံၤလၢအစုၣ်ညါသးန့ၣ်လီၤ. အဝဲဆဲးဟားယုနီၣ်
ဒိကွၢ်တခီခီဘါလီၤမုၢ်တခီခီ ယံၣ်ထီၣ်တဘျီနီၢ်ပမုၢ်ဖိတဂၤတဲဖိၣ်ယဲလၢ, “နပျါသံယံယုၤ, နသ့ၣ်တဆးနသးတဆး
နီၣ်ဒိကွၢ်ဒီးနဆိးထီၣ်အိၣ်ဖဲနယီၢ်ဒုလီၤ နယုနကထံၣ်နီၣ်ဘျီခါ”. ဒီးဖဲန့ၣ်ဖိၣ်ယဲကွၢ်လီၤအယီၢ်ဒုဒီးတဲထီၣ်ဖျးဝဲအုအု...တၢ်အံၤ
မုၢ်ဖဲယဲၤ ဒီးနီၣ်ဒိကွၢ်တဘျီအိၣ်လၢယီၢ်ဒုလီၤတခီ. ဖဲန့ၣ်ဘျီဖိၣ်ယဲဖိအံၤတီၢ်န့ၢ်ယၢ်ဝဲလၢစီၤပဖိမုၢ်သဒါအံၤအတၢ်က
တၢ်တၢ်ဒီးအိၣ်ခဲဘျီလံ. ဟံးထီၣ်အနီၣ်ဒိကွၢ်ဒီးခွဲးက့ၤမုၢ်ဝံထီၣ်သံးကွၢ်မုၢ်ထံဝံအလီၢ်ခဲ ယၢ်က့ၤအမုၢ်သပၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲ
အယၢ်ယီၤမုၢ်ဝံအလီၢ်ခဲလဲၤဟံးန့ၢ်ဆိဒံၣ်သၢဖျါလၢအဖံသးပျၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်လၢကအိၣ်ဒီးမုၢ်အဂီၢ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲလဲၤသူး
န့ၢ်နီၣ်ကၣ်တဘိလၢကကၣ်အိၣ်ဆိဒံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဆူထီၣ်ဆိဒံၣ်ဒီးနီၣ်ကၣ်တဘျီအတၢ်ပိၢ်ဖး, ဒီးဆိကမိၣ်
မုၢ်ပုၤကဘၣ်ကၣ်ကိးဆိဒံၣ်လဲၣ်. ဆူထီၣ်ကးဒီးတၢ်ခဲဆွံဆူအဆိဒံၣ်လၢအအိၣ်လီၤတဲၣ်လၢခဲတဖျါကယီၤကယီၤဒီးအ
တၢ်ပိၢ်ဖးကဒီးန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်နီၢ်ပမုၢ်ဖိတဂၤကွၢ်လီၤတၢ်ဆူဖိၣ်ယဲအအိၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်အုၣ်ဂံၢ်သးအုၣ်ဂံၢ်အပူၤ
တဲထီၣ်ဖျးလၢအသးကံၢ်ပူၤ ပုၤတဂၤအံၤပုၤဖးနးသံတဂၤလီၤ. အဆိဒံၣ်အိၣ်တုၢ်ဒၣ်ထဲတဖျါခိၤလီၤအပိၤယမုၢ်တတဲဘၣ်
အိၣ်ဒုအဆိဒံၣ်ကဟးဂီၤခဲလၢ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်နီၢ်ပမုၢ်ဖိတဂၤကွၢ်လီၤဖိၣ်ယဲဒီးတဲထီၣ်ဖျးဝဲ, “ဖိၣ်ယဲနအိၣ်ပိၤသံ, တၢ်လၢဆိ
ဒံၣ်န့ၣ်ပုၤချီအိၣ်အိၣ်ဖဲ, ပုၤတကၣ်အိၣ်အိၣ်ဘၣ်”. ဖဲန့ၣ်ဘျီဖိၣ်ယဲဖိအံၤတီၢ်န့ၢ်ယၢ်ဝဲလၢစီၤပဖိမုၢ်သဒါအံၤအတၢ်ကတၢ်
တၢ်ဒီးအိၣ်ပုၤထီၣ်သဘျီလံန့ၣ်လီၤ. ဒီးချီထီၣ်အဆိဒံၣ်တဖျါအံၤဝံအလီၢ်ခဲအိၣ်ဝဲဒီးအမုၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်စီၤပအပျါအဘိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လဲၤဟ့ၣ်တၢ်ကစီၣ်ဆူစီၤပအအိၣ်လၢဖိၣ်ယဲဖဲတုၤလံအဂ့ၢ်န့ၣ်
လီၤ. ဒီးစီၤပတဂၤလဲၤလီၤဆူဖိၣ်ယဲအအိၣ်ဒီးသံကွၢ်အိၣ်, “တၢ်ဖိဒိၣ်ဖိၣ်ယဲစၢ, နတဲတၢ်ဒီးသၢဖိမုၢ်တဂၤမုၢ်အတၢ်တဲဆၢ
ကီတၢ်ဒီးနၤစ့ၢ်ကိးခါ”. ဒီးဖိၣ်ယဲသံကွၢ်ကဒါက့ၤစီၤပမုၢ်နဖိမုၢ်ဖဲလဲၣ်တဂၤလဲၣ်. ဒီးစီၤပတဲဆၢကဒါက့ၤအိၣ်သၢဖိမုၢ်တ
ဂၤယီၤလၢအကွၢ်စူၣ်လီၤတၢ်ဖဲဒီးဖိခိၣ်တၢ်ပူၤဟီတဂၤန့ၣ်. ဒီးဖိၣ်ယဲတဲဘၣ်စီၤပ မ့ၢ်နဖိမုၢ်တဂၤန့ၣ်ဒုကတီၢ်တၢ်ဒီးသၢ
မၤ. ဒီးစီၤပသံကွၢ်လီၤတၢ်က့ၤအိၣ်မုၢ်အမုၢ်ကိးခါ. ဒီးဖိၣ်ယဲတဲဆၢက့ၤစီၤပမုၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး နမုၢ်တနၢ်ယၢ်နက့ၤသံကွၢ်
လၢနဖိမုၢ်န့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. စီၤပတဂၤအံၤက့ၤထီၣ်ဆူအဖိမုၢ်အအိၣ်ဒီးက့ၤသံကွၢ်အိၣ်, “ဖိမုၢ်စၢ, ဖိၣ်ယဲတဲလၢနကတီၢ်တၢ်
ဒီးအိၣ်မုၢ်နကတီၢ်ကီတၢ်မနုၤလဲၣ်”. ဒီးဖဲန့ၣ်အဖိမုၢ်တဲဘၣ်အိၣ်, “နမၤလိၣ်ဖိၣ်ယဲလၢအတကျိးတကျးတပံတကျိၣ် ကယံက
ယုတဂၤန့ၣ်ယသးအုန့ၣ်အိၣ်မး. လၢဆိနဆိထီၣ်ခဲဖျါလၢနကဖိအိၣ်တၢ်မုၢ်နတၢ်ကကျၢ်ခါ. ဒီးနီၣ်ဒိကွၢ်ဒီးဆိးတၢ်
ယၢ်အိၣ်ဖဲအယီၢ်ဒုအလီၤ ဒီးဟားယုဝဲဝဲလၢတၢ်ခိတ်တၢ်ယာ ဒီးအမုၢ်ကလၢ်ထီၣ်ကအုၣ်သံတခီမုၢ်ယုဝဲကဘၣ်ခါ. တၢ်လၢ
ဆိဒံၣ်န့ၣ်ပုၤချီအိၣ်အိၣ်ဒီးမ့ၢ်အဝဲတခီကၣ်ထီၣ်ဝဲလၢတၢ်ခဲဆွံအတၢ်ပိၢ်ဖးကလၢ်တခီ”. ဒီးဖဲန့ၣ်စီၤပဆိကမိၣ်ထီၣ်
တၢ်ဝဲအံၤဒုကမုၢ်ဒၣ်ယဖိမုၢ်အတၢ်ဖဲဝဲလီၤ အပိၤဒ်အတၢ်အၢၣ်လီၤအသးအိၣ်ဝဲအသိး ကဘၣ်ဒီးတုဒီးဖျိအဖိမုၢ်သဒါ

အံ့ဒီးမိပ်ယဲဖိန့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢခံကတၢၢ်န့ၣ်ခိဖျိလၢတၢ်ထံတၢ်တီအိၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ခံဂၤလၢၢ်အယိတၢ်ကိးန့ၣ်အမံလၢနီၢ် ဘီထီၣ်ကိးဒီးကွီဘီထီၣ်ခ့န့ၣ်လီၤ.

“နီၢ်ဘီထီၣ်ခ့ဘီထီၣ်ကိး, ဝီက့ၤလၢဆၢဒိၣ်အကွီ
နီၢ်ဘီထီၣ်ကိးဘီထီၣ်ခ့, ဝီက့ၤလၢယိဒိၣ်အဖ့”

ပှၤသးပှၤတၢ်ဒုၣ်တၢ်တူ

- ထီၣ်ကိးမ့ၢ်ထီၣ်လၢအသ့ၣ်တီသးတီဒီးအဲၣ်လိာ်ကွံာ်လိာ်အသးဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. တုၤဒုၣ်လဲာ်အမ့ၢ်သံဒီးသံယုာ် ဒီးအမ့ၢ်မူဒီးမူယုာ်လိာ်သးန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်လၢထီၣ်ခ့ထီၣ်ကိးန့ၣ်အိၣ်တၢ်လၢအကဆိဒီးမ့ၢ်အိထံန့ၣ်အိဝဲလၢသ့ၣ်လၢလိဝဲလၢလိန့ၣ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သၣ်တနံၤနွံဖျၢၣ်န့ၣ်အတၢ်လၢလိာ်လၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ပှၤသးပှၤစံးထီၣ်ခ့ထီၣ်ကိးန့ၣ် အိၣ်ဝဲလၢသ့ၣ်ဒိၣ်ဝဲထီၣ်တၢ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲချၢၣ်သၣ်ယီသၣ် အဝဲမ့ၢ်ကိးထီၣ်လၢကုၤပှၤ, ချၢၣ်ခံယီခံဒိကုၤပှၤတဖၣ်မုာ်သယုာ်ဝဲဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. အယိပှၤသးပှၤစံးဝဲထီၣ်ကိးန့ၣ်မၤသံအီၤတဂ့ၤ အိၣ်အီၤတဂ့ၤ, တၢ်မ့ၢ်မၤသံကမၣ်ဘၣ်အီၤတဘျီန့ၣ် သယုာ်ဝဲချၢၣ်နွံထူၣ်အယိပှၤမ့ၢ်မၤသံကမၣ်အီၤတဘျီန့ၣ် ပှၤကဘၣ်လဲၤဝဲက့ၤအယိလၢချၢၣ်နွံထူၣ်န့ၣ်လီၤ. (စံးဝဲလၢထီၣ်အံၤ)

“မၤသံထီၣ်ကိးမိာ်တဂ့ၤ, အိၣ်ချၢၣ်သၣ်သးဝံၣ်ချၢၣ်ဖ့”

- တၢ်စံးဝဲလၢပှၤထီၣ်ကိးတဖၣ်ပိာ်အနီၣ်လၢထူတကပၤစ့တကပၤအခိၣ်ထူ ခၢ်မ့ၢ်စ့လီၤ. ပှၤသးပှၤလၢပှၤတဖၣ်နၢ်ဝဲလၢ ထီၣ်ကိးထီၣ်ခ့တဖၣ် မ့ၢ်စ့ကိးတၢ်ဂ့ၤတၢ်ဝါလၢဘုမိာ်ပှၤဟုမိာ်ပှၤအဂီၢ်အယိ အဝဲသ့ၣ်တုၤဘုအနီၢ်အိၣ်အထီၣ်ကပျီထီၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်တကိးဝဲအမံလၢထီၣ်ကိးလၢဘၣ်. ကိးက့ၤဝဲလၢဘုမိာ်ပှၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ဘီဘီနီၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ထီၣ်ကိး, ထီၣ်ခ့တဖၣ်အိၣ်လၢကုၤလၢပှၤဒီးအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဝဲသ့ၣ်သၣ်ဝဲသၣ်အချံဒီးဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤထီၣ်မံလၢကုၤပှၤပှၤပှၤသ့ၣ်ခံဝဲဒီး တုၤမ့ၢ်အအ့ၣ်ဆါဝံၣ်အလီၢ်လၢခံအအ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် မဲထီၣ်က့ၤလၢသ့ၣ်ဖိဝဲဖိန့ၣ်လီၤ. အယိဖဲသ့ၣ်ပှၤဝဲပှၤတဖၣ်သံကွံာ် ဒီးကၢ်လီၤကွံာ်အလီၢ်န့ၣ် သ့ၣ်သၣ်ချၢၣ်သၣ်ယီသၣ်တဖၣ်အဖိမဲထီၣ်ကဒါက့ၤဒီးဒိၣ်ထီၣ်က့ၤဝဲလၢအမိာ်ပှၤတဖၣ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. အယိကဲဘျုးဝဲဒုၣ်လၢပှၤကညီအဂီၢ်ဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိထီၣ်ဖိလံၣ်ဖိ

လာအအိန်ချာ်သၢ်, ဃီသၢ်တၢ်သုတၢ်သၢ်အဂၤအဂၤတဖၣ်အဂီၢ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. အယိထိၣ်ကိး, ထိၣ်ခ့ၣ်ပတၢ်ဘၣ်မၤသံမၤဆါဒီးအိၣ်အိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

- ထိၣ်ခ့ၣ်ကိးမ့ၢ်ထိၣ်တကလုာ်လၢတၢ်ဟံးပနီၣ်အိၣ်အိၣ်အမ့ၢ်ထိၣ်လၢအတူၢ်ဒိၣ်ကိးဒိၣ် ဒီးပှၢဟံးလုာ်ဟံးပှၢစ့ၢ်ကိးအိၣ်လၢပှၢလံးလံး တၢ်တဘၣ်ဆဲးသံမၤသံအိၣ်ဘၣ် ဒီးဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအိၣ်လၢသံးခိၣ်မ့ၢ်ပှၢအဆိမိၢ်ပှၢတကလုာ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်တီလိာ်အသး မ့ၢ်ယုၤန့ၣ် ယုၤခံဘၣ်ဒံးသိးဒံးသိးန့ၣ်လီၤ. ပှၢမ့ၢ်မၤသံဘၣ်အိၣ်တဘၣ်န့ၣ် အဝဲတဘၣ်ဒုၣ်သံလီၤအသးလၢအဆၣ်အယိ ပှၢတမၤသံအိၣ်ဘၣ် ပှၢကဘၣ်ကၤယၢ်က့ၤအိၣ်လၢပထံလီၢ်ကိၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်လၢထိၣ်ကိးတကလုာ်အံၤ အဝဲအိၣ်ဒီးအဆူၣ်အလွဲၢ်လၢအယံအလၢတကလုာ် ဒီးလၢအခံပကီၢ်ခိၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးအပနံၢ်အသိ ဂ့ၤစ့ၢ်ကိးလၢကသံၣ်ဖဲနမ့ၢ်စံးကတိၤတၢ်ဒီးပှၢခိၣ်ပှၢန့ၢ်တဂၤဂၤ နမ့ၢ်ဒွံးထီၣ်လၢနထးခိၣ်လီၤ နမ့ၢ်တဲတၢ် ပှၢကန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဒီးပှၢကန့ၣ်န့ၣ်လဲလၢလီၤ.
- တၢ်လၢထိၣ်ကိးန့ၣ်အဒိၣ်အိၣ်ဒုၣ်ထဲလွံၢ်ဖျၢၣ်ဖိလီၤ. လၢသ့ၣ်ကိအခိၣ်ထိးန့ၣ်ယးတံာ်ယၢ်ဝဲဒုၣ် ဒီးလၢအယးတံာ်ယၢ်ဝဲအဖီလၢန့ၣ် အိၣ်ဝဲဒီးဟီၣ်ခိၣ်ထဲသိးစ့ၣ်တဘးတဘၣ်, တၢ်စံးဝဲလၢအက့ၤဟံးန့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လၢလၢမ့ၢ်ပှၢအကိၢ်ပူၤ ဒီးဖဲအမိၢ်တဘၣ်ဟုအဆၢကတီၢ် အပူၤခိၣ်ထိးန့ၣ်ဆံးဆံးဖိလီၤ ဘၣ်ဆၣ်ကဘၣ်ခးအအုၣ်ကဘၣ်ပူၤကွံာ်အကိၢ်ခိၣ်ထိးဆွံးဆွံးန့ၣ်လီၤ. ဖဲအမိၢ်ဒိၣ်ဒီးဟုအဆၢကတီၢ် အဖါတဘၣ်လုာ်အိၣ်အိၣ်ဘၣ်ဆၣ် အမိၢ်တဘၣ်ခးအအုၣ်မ့ၢ်တပူၤအကိၢ်ခိၣ်ထိးဘၣ်န့ၣ် အဖါတဘၣ်တလုာ်အိၣ်အိၣ်ဘၣ် ဟံးသံဝဲဖဲအပူၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢအမိၢ်တဘၣ်အိၣ်ချာ်သၢ်လၢအဖါဟဲက့ၤစိာ်န့ၢ်အိၣ်န့ၣ်ချာ်သၢ်ဝဲန့ၢ်တဘၣ်ဘျူးသံဘျူးလၢဒီးအုၣ်သံဘၣ် မ့ၢ်ဘျူးသံဘျူးလၢဒီးအုၣ်သံန့ၣ် စံးဝဲလၢအဖါတဘၣ်တတီၤဒီးအမိၢ်အယိ အမိၢ်တဘၣ်ဒုၣ်သံလီၤကွံာ်အသးလၢသ့ၣ်ကိပူၤလီၤတအိၣ်လၢချာ်သၢ်ဘၣ်. အဝဲအဒိၣ်ဖါခံဘၣ်န့ၢ်သးတီလိာ်အသးတကးဘၣ် ဖဲလၢအဖးထီၣ်အဆၢကတီၢ်ဖးထဲခံဘၣ်ဖိလီၤ အဒိၣ်အဝဲခံဖျၢၣ်ဟ့ၣ်လဲဝဲသ့ၣ်ကိတဖျၢၣ်ဒီးဟ့ၣ်လဲဝဲကလံးတဖျၢၣ်, ဟ့ၣ်လဲဝဲကလံးတဖျၢၣ်န့ၣ်ခိဖျိလၢအဟုအခါ, န့ၢ်ကသါဘၣ်ကလံးလၢအဆ့ၣ်ဒီးအကဆီၣ် ဒီးဖဲအဟုအဆၢကတီၢ်အဆူၣ်လီၤထဲးခဲလၢလီၤ ဖဲအဖိဖးထီၣ်အဖိအဆူၣ်ထီၣ်ဒီးအမိၢ်ပှၢစ့ၢ်ကိးအဆူၣ်ထီၣ်က့ၤဒံးသိးဒီးအဖိဒံးသိးဒီးသိး တုၤအယုၤသ့န့ၣ်လီၤ. ဒီးအကလုာ်တဂုၤအါအါဘၣ်. ဖဲအဖးခံဘၣ်အံၤမ့ၢ်အမိၢ်ခံဘၣ်လၢန့ၣ်အမိၢ်ဟုအိၣ်တုၤအယုၤဒံးသိးဒီးအမိၢ်လီၤ. မ့ၢ်ဖးထီၣ်လၢအဖါန့ၣ် ဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢအတၢ်ကလီၤလုာ်ဆံၣ်ဘၢသါအယိ အဝဲမၤအဖါဟီၣ်ဖျိန့ၣ်အကိဆိတစဲး ဒီးအဝဲဟးထီၣ်ဆိတစဲးဒီးလုာ်အဖိဒိမိၢ်ဖါခံဘၣ်န့ၢ်ဒံးသိးသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢထိၣ်ကိးန့ၣ်စံးဝဲသါတဂုၤ

တသီအါအါဘဉ်အယိ သါမုာ်ယူန့ၣ်တဘဉ်ကွၢ်ထွဲသါခံတုၤလၢအကၤဘဉ်, သုမုာ်ကွၢ်ထွဲသါခံတုၤလၢအကၤန့ၣ်
သုမၤနးအိၣ်နးဒီးသုတဂုၤတသီဒ်သိးသါဘဉ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးတၢ်မၤစ့ၢ်ကိးလၢထါ-

“ပမ့ၢ်ကသံမၤလိာ်လီၤ, ပပုၢ်ကသံမၤလိာ်လီၤ
သ့ၣ်ခိၣ်ကသံအိၣ်ကတီၤ, ဝၣ်ခိၣ်ကသံအိၣ်ကတီၤ
ကတီၤသ့ၣ်လီၤဒီးအသီ, သ့ၣ်လီၤကတီၤဒီးအသီ
သ့ၣ်လီၤယုာ်ဒီးချၢၣ်ကွီၤကွီၤ, ထီၣ်ကိးယူၤက့ၤမိၣ်ဘဉ်အီၤ”

“မုာ်ဟဲထီၣ်လၢယိၣ်လိာ်ကွီၤ, လါဟဲထီၣ်လၢယိၣ်လိာ်ကွီၤ
မုာ်ဟဲထီၣ်ယိးအမဲၢ်ကိ, လါဟဲထီၣ်ယိးအမဲၢ်ကိ
ကွဲက့ၤကလၢလၢထီၣ်ကိး, နီၣ်တဖျၢၣ်ဖးယဲၢ်ကထိ”

“မုာ်ဟဲထီၣ်လၢသဲးကးက့, လါဟဲထီၣ်လၢသဲးကးက့
မုာ်ဟဲထီၣ်ဒုကံၣ်ဒုတု, လါဟဲထီၣ်ဒုကံၣ်ဒုတု
ကွဲက့ၤကလၢလၢထီၣ်ဒု, အခိၣ်မုာ်ထူခၢၣ်မုာ်က့”

“ထီၣ်ကိးမိာ်ခဲဘုၣ်စီၤစၤ, ထီၣ်ခဲမိာ်ခဲဘုၣ်စီၤစၤ
တဲနီၢ်ခၢၣ်ရံးပျၢၣ်ဒုၤယၤ, ထီၣ်ကိးမိာ်ထံထုာ်ထံခဲ
အိၣ်ချၢၣ်သ့ၣ်တဲနီၢ်ခၢၣ်ရံး, လဲၤအိၣ်သကိးနီၢ်ခၢၣ်ရံး
လဲၤလၢထီၣ်ကိးမိာ်အဖဲး, ထီၣ်ကိးမိာ်တဲသါဒဲးဘျး”

“ထီၣ်ခဲဟီၣ်အကိလၢနိ, ထီၣ်ကိးဟီၣ်အကိလၢနိ,
ပုၤထီၣ်သ့ၣ်သ့သုတပျီၤ, ပုၤထီၣ်ဝၣ်သ့သုတပျီၤ,
ပုၤမုာ်အိၣ်ပျီၤန့ၣ်အဖိ, ဒဲးဘးထီၣ်န့ၣ်ယုာ်န့ၣ်စါ”

တၢ်လၢထီၣ်တကလုာ်အံၤဘဉ်တၢ်ဆိၣ်ယိၣ်မၤလိာ်ဝဲလၢမုာ်ယါအစါလံၤလံၤလံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢထီၣ်ခဲထီၣ်ကိး
တကလုာ်န့ၣ်အခိၣ်မုာ်ထူအခၢၣ်တခီန့ၣ်မုာ်စ့ၢ်လီၤ. ထီၣ်ကိးတကလုာ်အံၤ မုာ်ထီၣ်လၢအဒိၣ်အိၣ်ဒီးအလွဲၢ်လၢအယံအလၢ
ဒီးအဝဲမုာ်ယူၤန့ၣ်သီၣ်လီၤဆီန့ၣ်ထီၣ်အဂၤ ဒီးအဝဲအိၣ်ဒီးပနံၣ်တၢ်ကလၢအလိာ်အယံ ဖဲအယူၤအဆၢကတီၢ် ပဘဉ်သး
ကွၢ်ဘဉ်အီၤကိးဘျီဒဲးန့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ဆၣ်ဒီးပုၤမ့ၢ်ပုၤပျၢၣ်စံးဝဲဒုၣ်လၢ ထီၣ်တကလုာ်အံၤဖဲတၢ်မၤဘုၤမၤဟုၤဒီးပိာ်ဘုၤအဆၢ
ကတီၢ်န့ၣ် တၢ်မုာ်ထံၣ်အယူၤတဘျီလၢလၢတၢ်တဘဉ်ကွဲထွဲအခံဘဉ်. တၢ်မုာ်ကွၢ်ထွဲဘဉ်ဖုးအီၤအခံန့ၣ် ဘုၤကလၢက
ဟးအယံန့ၣ်လီၤ. တၢ်မုာ်ကွၢ်ထွဲအီၤသၢပျၢၤတခီ အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကဘဉ်ပြုၤက့ၤဘုၤကလၢန့ၣ်လီၤ.

ဝိသြတဖဉ်

နိဉ်ကံ	ဝိသြ	အခိပညိ
၁	ဘဉ်ဒိဉ်ဘဉ်ဖိ	ဒိဉ်ထီဉ်သု ဖိအိဉ်ထီဉ်သုအဆာကတီဉ်
၂	လုဉ်	ကူဉ်ဒုးအိဉ်ဒုးအိဉ်အီဉ်
၃	အပုအဖိ	အတၢ်အဲဉ်တီဉ်
၄	ဟုဖိ	တုအသံတစု (တသံဘဉ်တဟးထီဉ်ဘဉ်)
၅	ထုဘိဉ်	ထုတကံအဒိးဆုခံကပလၢဉ်
၆	သုဆာသုပဲဉ်	မုဉ်ကနီဉ်ဖိဉ်သုဉ်ခွါထီဉ်အဆာကတီဉ်
၇	တၢ်ခံဆိ	နိဉ်ကဉ်

တၢ်မၤလိလၢပဒီးန့ဉ်ဘဉ်အီဉ်လၢတၢ်ဃဲပုဖိတယုဉ်အံၤ မ့ဉ်တၢ်မနုၤသုဉ်တဖဉ်လဲဉ်.
